

Q3

2020

Delårsregnskap

Innhold

- 04 HOVEDTALL
- 06 NØKKELTALL
- 08 OM SPAREBANKEN TELEMAR
- 11 TILBAKEBLIKK FOR TREDJE KVARTAL 2020
- 13 STYRETS BERETNING
- 20 RESULTATREGNSKAP
- 21 BALANSE
- 22 ENDRING I EGENKAPITAL
- 24 KONTANTSTRØMOPPSTILLING
- 25 RESULTAT OG NØKKELTALL PER KVARTAL
- 27 NOTER TIL REGNSKAPET

Hovedtall

Konsern	Q3 2020		Q3 2019		Per Q3 2020		Per Q3 2019		2019	
	mnok	% ¹⁾	mnok	% ¹⁾	mnok	% ¹⁾	mnok	% ¹⁾	mnok	% ¹⁾
Resultatsammendrag										
Netto renteinntekter	120	1,66 %	112	1,74 %	333	1,61 %	318	1,69 %	434	1,71 %
Netto provisjons- og andre inntekter	72	0,99 %	63	0,98 %	198	0,96 %	179	0,95 %	247	0,97 %
Netto resultat fra finansielle investeringer	12	0,16 %	4	0,06 %	57	0,27 %	75	0,40 %	86	0,34 %
Sum netto inntekter	204	2,81 %	179	2,78 %	588	2,84 %	572	3,04 %	767	3,02 %
Sum driftskostnader	79	1,09 %	74	1,15 %	243	1,17 %	236	1,25 %	330	1,30 %
Resultat før tap og skatt	125	1,72 %	105	1,63 %	345	1,66 %	336	1,79 %	437	1,72 %
Tap på utlån og garantier	9	0,12 %	7	0,11 %	47	0,23 %	15	0,08 %	13	0,05 %
Resultat før skatt	116	1,60 %	98	1,52 %	297	1,43 %	321	1,70 %	424	1,67 %
Skattekostnad	25	0,35 %	23	0,36 %	59	0,29 %	63	0,34 %	85	0,33 %
Resultat før øvrige resultatposter	90	1,25 %	74	1,16 %	238	1,15 %	257	1,37 %	339	1,33 %
Sum andre inntekter og kostnader ført mot egenkapitalen	-2	-0,03 %	-0	0,00 %	4	0,02 %	-2	-0,01 %	-10	-0,04 %
Totalresultat	88	1,21 %	74	1,15 %	242	1,17 %	255	1,36 %	329	1,29 %
Renter hybridkapital (fondsobligasjon)	1	0,01 %	1	0,01 %	3	0,01 %	3	0,01 %	4	0,01 %
Resultat etter skatt inkl renter hybridkapital	87	1,20 %	73	1,14 %	239	1,15 %	253	1,34 %	325	1,28 %

1) Beregnet i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital

238 mnok

Resultat etter skatt

9,0 %

Egenkapitalavkastning

16,9 %

Ren kjernekapitaldekning

Nøkkeltall

Konsern

Beløp i mnok	Per Q3 2020	Per Q3 2019	2019
Lønnsomhet			
Egenkapitalavkastning ²⁾	9,0 %	10,5 %	10,3 %
Kostnadsprosent (konsern) ²⁾	41,4 %	41,2 %	43,1 %
Kostnadsprosent (morbank) ²⁾	39,8 %	39,2 %	40,9 %
Balansetall			
Brutto utlån til kunder inkl. overføring til kredittforetak ²⁾	36 285	32 109	32 570
Brutto utlån til kunder på balansen	25 703	22 524	22 743
Utlån overført til kredittforetak	10 581	9 585	9 827
Utlånsvekst inkludert overføring til kredittforetak siste 12 mnd ²⁾	13,0 %	6,6 %	6,3 %
Utlån overført til kredittforetak i % av brutto utlån ²⁾	29,2 %	29,9 %	30,2 %
Innskudd fra kunder	17 749	16 119	16 088
Innskuddsvekst siste 12 mnd ²⁾	10,1 %	6,0 %	6,9 %
Innskuddsdekning på balansen ²⁾	69,1 %	71,6 %	70,7 %
Innskuddsdekning inkludert kredittforetak ²⁾	48,9 %	50,2 %	49,4 %
Likvidetsreservekrav LCR (morbank)	144 %	137 %	141 %
Forvaltningkapital	29 084	25 775	26 252
Forvaltningkapital inkludert kredittforetak ²⁾	39 666	35 360	36 079
Vekst i forvaltningkapital inkludert kredittforetak siste 12 mnd ²⁾	12,2 %	6,0 %	7,0 %
Egenkapital ekskludert hybridkapital	3 565	3 322	3 395
Tap og mislighold i % av brutto utlån			
Tapsprosent utlån ²⁾	0,18 %	0,07 %	0,06 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån ²⁾	0,37 %	0,50 %	0,53 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån ²⁾	0,55 %	0,24 %	0,33 %
Tapsavsetning i % av brutto utlån ²⁾	0,64 %	0,55 %	0,53 %
Soliditet			
Ren kjernekapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	16,9 %	16,3 %	18,0 %
Kjernekapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	17,7 %	17,2 %	19,0 %
Kapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	19,4 %	18,9 %	20,9 %
Uvektet kjernekapitaldekning (LR) (forholdsmessig konsolidert)	7,9 %	8,2 %	8,4 %
Ansvarlig kapital (forholdsmessig konsolidert)	3 747	3 549	3 634
Risikovektet balanse (forholdsmessig konsolidert)	19 359	18 766	17 419

Nøkkeltall

Konsern

Beløp i mnok	Per Q3 2020	Per Q3 2019	2019
Ren kjernekapitaldekning (morbank)	17,1 %	18,2 %	18,5 %
Kjernekapitaldekning (morbank)	17,7 %	18,9 %	19,2 %
Kapitaldekning (morbank)	19,3 %	20,7 %	21,0 %
Uvektet kjernekapitadekning (LR) (morbank)	9,4 %	9,9 %	10,1 %
Ansvarlig kapital (morbank)	3 015	2 856	2 914
Risikovektet balanse (morbank)	15 612	13 820	13 887
Kontor og bemanning			
Antall kontor	7	7	7
Antall årsverk	176,9	176,5	178,0
herav morbank	148,9	146,5	148,0
Antall ansatte	184	183	186
herav morbank	156	153	154
Egenkapitalbevis			
EK-bevisbrøk	48,1 %	49,0 %	49,0 %
Børskurs (nok)	126,00	123,00	130,00
Børsverdi (mnok)	1 373	1 341	1 417
Bokført egenkapital per EK-bevis (nok) (konsern) ²⁾	157,24	149,48	152,74
Bokført egenkapital per EK-bevis (nok) (morbank) ²⁾	149,44	143,09	146,06
Resultat per EK-bevis (nok) (konsern) ²⁾	10,49	11,52	15,14
Resultat per EK-bevis (nok) (morbank) ²⁾	9,22	10,98	14,42
Utbetalt utbytte per EK-bevis (nok) ³⁾			5,80
Pris/resultat per EK-bevis (konsern) ²⁾	8,99x	7,99x	8,59x
Pris/bokført egenkapital (konsern) ²⁾	0,80x	0,82x	0,85x

2) Definert som alternative resultatmål (APM), se vedlegg til kvartalsrapporten

3) Utbytte for 2019 ble vedtatt redusert på ordinært representantskapsmøte 26. mars. Redusert utbytte med 25% fra 7,80 nok per EK bevis til 5,80 nok per EK bevis. Årsregnskapet og Q4 2019 regnskapet er ikke omarbeidet.

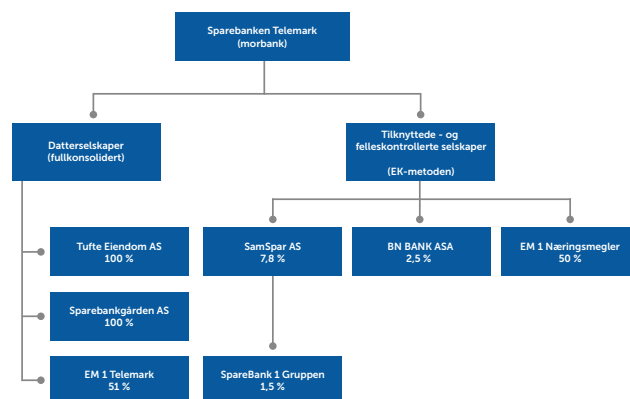

OM SPAREBANK 1 TELEMAR

Sparebanken Telemark med markedsnavn SpareBank 1 Telemark har som visjon å være Banken for Telemark og telemarkinger. Markedsområdet er Telemark, men også utflyttede telemarkinger. Sparebanken Telemark har sin forretningsadresse i Storgata 117, Porsgrunn i tillegg til kontorer i Skien, Bamble, Nome, Bø og Notodden. EiendomsMegler 1 Telemark er samlokalisert på bankens kontorer i Porsgrunn, Skien, Nome, Notodden og Bø .

Konsernet Sparebanken Telemark består av morbanken og tre datterselskaper: Tuftu Eiendom AS (100 %), Sparebankgården AS (100 %) og EiendomsMegler 1 Telemark AS (51 %).

I tillegg har banken tre tilknyttede/felleskontrollerte selskaper (TS/FKV): SamSpar AS (7,8 %), BN Bank ASA (2,5 %) og EiendomsMegler 1 Næringsmegling AS (50 %).

Om banken

Sparebanken Telemark skal være en attraktiv, lønnsom og solid sparebank. Dette skal vi nå gjennom et fullsortimenttilbud av bank- og forsikringsprodukter, og -tjenester. Kundene skal oppleve at vi er den beste banken på nærhet i alle kanaler, med lokal forankring, forståelse av kundes behov, høy kompetanse og god kommunikasjon hos våre rådgivere. Dette vil gi oss stor tillit blant våre kunder, samarbeidspartnere og kolleger. Som lokal sparebank handler vår strategi om hvordan vi skal skape verdier for våre kunder, eiere og ansatte. Dette skal skje gjennom bærekraftige handlinger og med akseptabel risiko. Gjennom lønnsom vekst og god soliditet

gir det oss gode muligheter til å nå våre mål samtidig som det gjør oss rustet til å møte utfordringer som måtte komme. Som samfunnsinstitusjon er vi med på å skape verdier som er betydelig større enn bankens regnskapsmessige resultat, og som har betydning for lokalsamfunnets utvikling. Lokal tilstedeværelse og kredittgivning i gode og dårlige tider sikrer stabil utvikling av samfunnet. Gjennom våre to sparebankstiftelser vil en stor andel av bankens resultater føres tilbake til lokalsamfunnene i form av gaver til allmennyttige formål.

Våre strategiske mål er:

- Egenkapitalavkastning på over 9 %
- Ren kjernekapitaldekning på over 16 %
- Utbytte på minimum 50 %

For å nå bankens strategiske mål er det definert seks strategiske fokusområder. Disse er:

- Gode kundeopplevelser gjennom at vi er til stede for kunden når de trenger oss.
- Fokus på kultur og ledelse slik at vi kan skape verdier gjennom endringsvillige medarbeidere.
- God lønnsomhet og soliditet.
- Effektiv verdikjede.
- Blant Norges beste banker på lansering av nye produkter og verdikjeder slik at vi kan realisere økonomiske gevinster.
- Bidra til bærekraftig utvikling i våre markedsområder.

Ved utgangen av 2019 har banken om lag:

- 53.000 personkunder,
- 5.000 bedriftskunder,
- 32.000 forsikringskunder og
- 1.300 lag/foreninger.

Gjennom denne kundebasen er banken regionens ledende bank og største private bidragsyter til næringsutvikling og allmennyttige formål i samspill med sparebankstiftelsene.

Telemark ble fra 1. januar 2020 en del av det nye fylket Vestfold og Telemark. Vi ønsker fremdeles å være banken for telemarkinger med den historie og verdier som ligger i dette begrepet, men er nysgjerrige på hva fremtiden kan bringe i vår nye region.

Visjon

Banken for Telemark og telemarkinger

Med visjonen mener vi at:

- Vi gjør vårt ytterste for at kundene våre når sine mål og drømmer.
- Vårt sterke samfunnsengasjement bidrar til å gjøre Telemark til et enda bedre sted å bo.
- Vi tiltrekker oss og beholder telemarkinger som har flyttet ut, og gir dem et «hjemsted» når det gjelder finansielle tjenester.
- Hver enkelt medarbeider bidrar hver eneste dag til at kunder og kolleger får en bedre hverdag.

Verdier

Bevisst

Skape verdier med fokus på bærekraftige beslutninger med omtanke for miljø og samfunn, kunder, eiere og medarbeidere. Vise adferd og profesjonalitet som er tillitvekkende, ærlig og i samsvar med våre etiske retningslinjer.

Være solide i alt vi gjør. Si ja når det er riktig og nei når det er nødvendig!

Ambisiøs

Være fysisk til stede og samtidig best på digitale løsninger. Være nytenkende og fremoverlent, tørre å være annerledes og utgjøre en forskjell. Det umulige kan skje, utfordringer skal friste. Vi skal videre - alltid videre!

Engasjert

Vise initiativ, arbeidsglede og entusiasme, gi god individuell rådgivning og være aktivt til stede i samfunnet. Jobbe sammen og genuint være opptatt av å gjøre hverandre gode. Vårt engasjement skal være med på å bidra til et bedre liv i vår region!

Stolt

Føle stolthet over eget arbeid og organisasjon, være en lagspiller både internt og eksternt. Ivareta rollen og plassen banken har i samfunnet. Være brobygger og realisere drømmer.

Vise respekt for vår historie, være ydmyke for det bestående og nysgjerrige på fremtiden!

Tilbakeblikk tredje kvartal 2020

JULI

Juridisk førstehjelp til bedriftskunder

SpareBank 1 Telemark har vært først ut av alle SamSpar-bankene med å tilby Juridisk førstehjelp til bedriftskunder. Sammen med advokatfirmaet Legalis hjelper vi bedriftene med typiske juridiske problemstillinger og gir gode råd. Våre kunder får gratis konsultasjon med advokat i Legalis, og ved behov for ytterligere bistand får de rabatterte timepris.

AUGUST

Skien Live

Festivalen ble arrangert 28. og 29. august. Vi hadde gleden av å spandere en helaften for et knippe privatkunder som deltok i en av våre facebook-konkurranser. Thomas Dybdal og Jo Nesbø stod på scenen denne helga.

Digitalbanken - Studielånet i mobilbanken

I forbindelse med PSD2, det nye betalingsdirektivet som ble innført i fjor, fikk vi tilgjengeliggjort alle norske banker på våre plattformer, og kan nå gi våre kunder bedre oversikt over kontoene de har i andre banker. Som en av de første bankene i landet har vi lansert studielånet i nettbanken og mobilbanken slik at man enkelt får oversikt over samlet gjeld, renter og gebyrer.

Se her!
Studielånet i mobilbanken

SpareBank 1

SEPTEMBER

Åpning av ny park i Skien

Åpning av parken på Landmannstorget i Skien. Parken har blitt et flott område for Skien, banken, regionen og folket. Sparebankstiftelsen Telemark Grenland har bidratt økonomisk til kunstverket.

Sammen ryddet vi Grenland

TV-aksjonen 2020 gikk for første gang av stabelen uten bøssebærere. Denne gangen gikk vi fra grøftkant til grøftkant sammen med Miljøagentene i Grenland. Miljøagentene er barnas miljøvernorganisasjon, og de jobber for å gi barna troen på seg selv, fremtiden og at det nytter å gjøre noe. Vi oppfordret alle lag og foreninger til å benytte seg av muligheten for å få ekstra inntekter fra oss og delta på aksjonen. I år gir vi 5.000 kroner i tillegg til sponsorbeløpet til klubber som gjennomfører aktiviteter som kan knyttes til miljø og bærekraftsprosjeper som dette. Åfoss og Omegn Idrettslag kastet seg rundt og skaffet et lag på bare noen dagers varsel, og det ble samlet inn cirka 250 kilo søppel. SpareBank 1 Telemark bidro med 15.000,- kroner, og det ble samlet inn 30.000 kroner til Miljøagentenes Spleis i forbindelse med TV-aksjonen 2020: "Et hav av muligheter".

Fotokred: Åfoss OIL og Miljøagentene i Grenland

Norsk Eplefest i Sauherad

Sauherad har naturgitte gode forutsetninger for fruktproduksjon, og er den viktigste frukt-kommunen i Telemark. For banken er Eplefesten et symbol og en link mellom fruktmiljø og lokalsamfunn i arbeidet med å skape bærekraftige produkter. Eplefesten er med på å skape en felles identitet, og setter fokus på de fantastiske produktene som blir laget. Banken er med som hovedsponsor for festen som har blitt arrangert hvert år siden 2005.

Styrets beretning

Hovedtrekk hittil i 2020

- Ordinært resultat etter skatt 238 (257¹) mnok
- Vekst i utlån 13,0 (6,6) % og i innskudd 10,1 (6,0) % siste 12 måneder og vekst i utlån på 11,4 (4,8) % og innskudd 10,3 (7,1) % hittil i år
- Resultat per egenkapitalbevis 10,49 (11,52) nok
- Avkastning på egenkapital 9,0 (10,5) %
- Ren kjernekapitaldekning² 16,9 (16,3) %
- Netto renteinntekter inkl. provisjonsinntekter fra kredittforetak 390 (374) mnok
- Tap på utlån og garantier 47 (15) mnok
- Avkastning på finansielle investeringer på 57 (75) mnok herav gevinst på 26 (36) mnok fra salg av personrisikoprodukter (Fremtind transaksjon) til Fremtind Forsikring AS

Hovedtrekk i tredje kvartal 2020

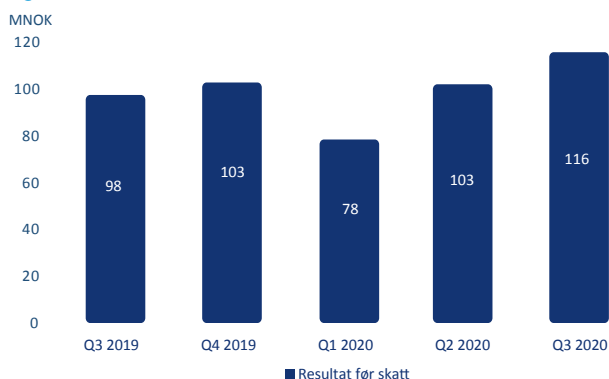
- Ordinært resultat etter skatt 90 (74) mnok
- Styrket rentenetto i kvartalet som følge av full effekt av rentenedsettelse på innskudd og ekstern funding
- Utlånsvekst 3,1 (2,0) %
- Innskuddsvekst -1,5 (1,9) %
- Tapskostnad 9 (7) mnok
- God resultatutvikling siden i sommer for EiendomsMegler 1 Telemark

Resultat

Etterfølgende kommentarer og tallstørrelser refererer seg til konsernet dersom annet ikke fremgår.

Konsernet Sparebanken Telemark oppnådde et resultat før skatt på 297 (321) mnok, og et resultat etter skatt på 238 (257) mnok per tredje kvartal 2020. Dette ga en egenkapitalavkastning for konsernet på 9,0 (10,5) %. Konsernets resultat påvirkes av koronakrisen. Rentemarginen som ble betydelig svekket i andre kvartal er styrket i tredje kvartal som følge av full effekt på rentenedsettelse innskudd og funding. Fortsatt økte tapsavsetninger gir et lavere resultat enn for samme periode i 2019.

Figur 1 Kvartalsvis resultat før skatt

1 Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt.

2 Forholdsmessig konsolidert finansforetak, se note 4. inkl. resultat per 30.06.20 justert for forventet utbytte.

Tilsvarende resultat for morbanken ble 266 (306) mnok, mens resultat etter skatt ble 209 (244) mnok. Dette ga en egenkapitalavkastning for morbanken på 8,3 (10,4) %.

Økt utlåns- og innskuddsvolum er hovedårsaken til bedring av resultatet. Dette, i tillegg til god resultatutvikling hos EiendomsMegler 1 Telemark med høy aktivitet etter sommeren, og godt resultat fra SpareBank 1 Gruppen sammenlignet med første halvår.

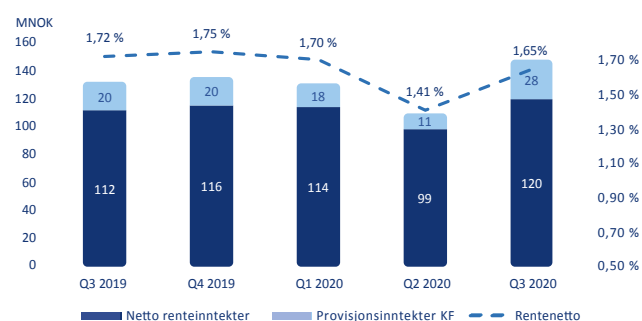
Netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra kredittforetak

Samlede netto renteinntekter inkludert provisjonsinntekter fra kredittforetak var 390 (374), som er 17 mnok (4,4 %) høyere sammenlignet mot fjoråret.

Netto renteinntekter ekskl. provisjonsinntekter fra kredittforetak var på 333 (318) mnok, mens renteinntekter fra lån overført til kredittforetak som regnskapsføres som provisjonsinntekter utgjorde 57 (55) mnok.

Rentenettoen er svekket sammenlignet med tredje kvartal i 2019, men styrket sammenlignet med første halvår i år. Rentenettoen ble 0,09 %-poeng lavere enn for samme periode i 2019, men er styrket med 0,05 %-poeng fra første halvår. Rentenetto per utgangen av kvartalet var 1,59 (1,68) % av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Figur 2 Kvartalsvis netto renteinntekter inkl. provisjonsinntekter fra kredittforetak

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjons- og andre inntekter ekskl. provisjonsinntekter fra kredittforetak økte med 17 mnok (14,0 %) sammenlignet med 2019, og utgjorde 141 (124) mnok hvorav gevinst ved salg av to av bankens fritidseiendommer i andre kvartal utgjorde 7,0 mnok. Resten av økningen på andre inntekter tilskrives økte inntekter knyttet til høy aktivitet hos EiendomsMegler 1 Telemark AS også i tredje kvartal.

Figur 3 Kvartalsvis provisjons- og andre inntekter

Netto resultat fra finansielle investeringer

Netto inntekter fra finansielle investeringer utgjorde 57 (75) mnok herav netto resultat fra eierinteresser på 42 (62) mnok.

Inntektsreduksjon fra eierinteresser skyldes lavere ordinært resultat i SpareBank 1 Gruppen AS for 2020, samt Fremtind transaksjonen i 2019 (36 mnok) som oppveies til dels av gevinsten ved utfisjonering av personrisikoproduktene i 2020 (26 mnok).

Figur 4 Kvartalsvis netto resultat fra finansielle investeringer

SpareBank 1 Gruppen AS fikk et resultat etter skatt på 799 (1.515) mnok per tredje kvartal. Tredje kvartalsresultatet for SpareBank 1 Gruppen konsern ble 1.024 mnok før skatt som er det beste kvartalet i SpareBank 1 Gruppens historie. Fremtind Forsikring stod for 733 mnok av resultatet grunnet et svært godt forsikringsresultat. SpareBank 1 Forsikring AS hadde et godt tredje kvartalsresultat på 262 mnok som i all hovedsak skyldes realiserste gevinster på valutaterminer og aksjer. ODIN Forvaltning fikk et rekordhøyt kvartalsresultat på 39 mnok som skyldes stigende forvaltningskapital og positiv nettotegning.

Sparebanken Telemarks andel av resultatet fra SpareBank 1 Gruppen utgjør 35,2 mnok herav 26 mnok som er Telemarks andel av fisjonsgevinsten knyttet til overføringen av personrisiko-produktene fra SpareBank 1 Forsikring AS til Fremtind Forsikring AS ref omtale i tidligere rapporter.

BN Bank ASA rapporterer resultat som forventet med et resultat etter skatt på 249 (240) mnok. BN Bank ASA

rapporterer om god utlåns- og innskuddsvekst. Marginer på utlån er tilnærmet uendret, mens margin på innskudd bidrar negativt. Tap så langt i 2020 er sterkt påvirket av situasjonen rundt korona, men tapsavsetningene har stabilisert seg i tredje kvartal. BN Bank ASA har en kostnadsføring på tap på 75 (22) mnok hittil i 2020.

Bankens andel av BN Banks resultat per utgangen av kvartalet er 6 mnok som er på samme nivå som i fjor.

Netto resultat fra andre finansielle investeringer var 1,3 mnok mot 1,9 mnok i 2019. Bedringen i finansmarkedet gjør at negative resultatet fra første kvartal i sin helhet ble reversert og bidro positivt hittil i 2020.

Helgeland Sparebank har inngått intensjonsavtale om å bli en SpareBank 1 bank

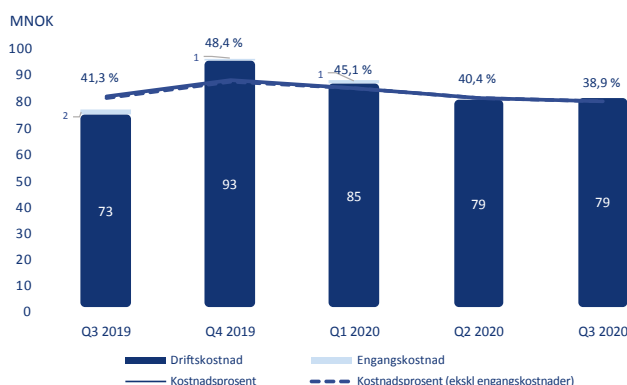
Den 18. mars inngikk Helgeland Sparebank intensjonsavtale om å bli en SpareBank 1-bank. Helgeland Sparebank kjøper 3 % i SamSpar-selskapene Samarbeidende Sparebanker AS og Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA. Transaksjonen er verdsatt til 150 mnok. Sparebanken Telemark vil i transaksjonen selge 0,3 % av sine aksjer i Samarbeidende Sparebanker AS og Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA for 14,4 mnok. Sparebanken Telemark vil etter dette ha en eierandel på 7,53 % i Samarbeidende Sparebanker AS og 13,01 % i Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA. Dette gir en indirekte eierandel på 1,47 % i SpareBank 1 Gruppen AS og 2,34 % i SpareBank 1 Utvikling DA. Gevinst fra transaksjonen er beregnet til ca. 11 mnok. Endelig tidspunkt for gjennomføring av transaksjonen forventes å være våren 2021.

Driftskostnader

Totale driftskostnader utgjorde 243 (236) mnok. Kostnadene viser en økning på 7,4 mnok sammenlignet med samme periode i fjor, og skyldes i sin helhet økte kostnader hos EiendomsMegler 1 Telemark AS som følge av økt aktivitet.

Driftskostnader i morbanken er på samme nivå som i fjor.

Figur 5 Kvartalsvis driftskostnader

Driftskostnader i prosent av totale driftsinntekter ble 41,4 (41,2) %. Tilsvarende nøkkeltall for morbanken var 39,8 (39,2) %.

Tap på utlån og garantier

Balansførte tapsavsetning på utlån og forpliktelse per utgangen av kvartalet var 166 (125) mnok som er en økning på 44 mnok fra årsskiftet, og en tapkostnad på 47 (15) mnok per tredje kvartal. Økte tapkostnader skyldes i all hovedsak individuelle tapsavsetninger på enkelt engasjementer, utlansvekst og migrering mellom trinnene.

Den store økonomiske usikkerheten som oppstod i mars som følge av koronaepidemien vurderes som noe redusert ved utgangen av dette kvartalet, men til tross for forbedringer i de makroøkonomiske forholdene hersker det fortsatt usikkerhet om utvikling i koronasituasjonen. Sannsynlighetsvektingen av makrosenarioer er derfor holdt uendret også ved utgangen av dette kvartalet. I første kvartal ble sannsynligheten for nedsidescenario økt fra 10 til 15 % og forventet scenario ble redusert tilsvarende. Effekten av denne endringer er 11 mnok i økte tapsavsetninger tilsvarende som i første halvår.

Konsernets utlån og forpliktelser er gruppert i tre grupper; trinn 1, trinn 2 og trinn 3.

Trinn 1 benyttes for utlån og forpliktelser som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning. For disse utlånene og forpliktelsene avsettes det for 12 måneders forventet tap.

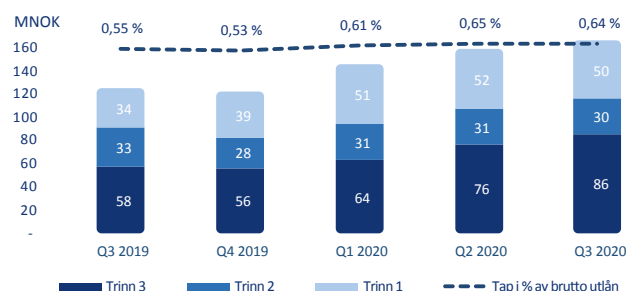
Trinn 2 benyttes for utlån og forpliktelser som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, men hvor det ikke er inntruffet kredittap på balansedato. For disse utlånene og forpliktelsene avsettes det for forventet tap over levetiden.

Trinn 3 benyttes for utlån og forpliktelser som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det er inntruffet kredittap på balansedato. For disse utlånene og forpliktelsene avsettes det for forventet tap over levetiden. Dette er eiendeler som under regelverk før 01.01.18 ble definert som misligholdte/ tapsutsatte eller individuelt nedskrevne.

Brutto utlån og forpliktelser definert som trinn 3 utgjorde 236 (166) mnok per 30.09.20. Dette tilsvarte 0,9 (0,7) % av brutto utlån. Se note 5 og 7 for nærmere spesifikasjon.

Netto eksponering på de ulike trinnene fordelte seg som følger:

Figur 6 Kvartalsvis tapsavsetninger på utlån og forpliktelser

Styret har lagt vekt på at banken skal ha en moderat risikoprofil på kredittrisiko, og har historisk hatt lave tap på utlån og garantier.

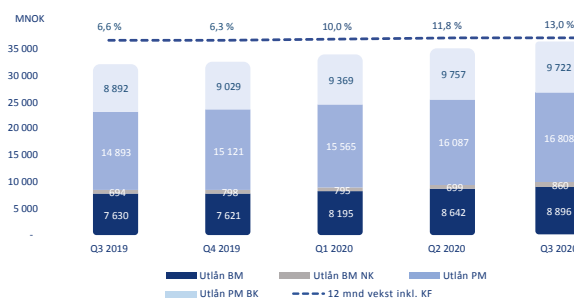
Balanse og soliditet

Konsernets forvaltningskapital inkludert lån overført til kredittforetak var 39.666 (35.360) mnok ved utgangen av kvartalet, en økning på 4.305 mnok eller 12,2 % målt mot 2019. Konsernets forvaltningskapital var 29.084 (25.775) mnok, en økning på 3.309 mnok tilsvarende 12,8 %.

Utlån

Samlede utlån før overføring av lån til kredittforetak var 36.285 (32.109) mnok, en økning på 13,0 (6,0) % siste 12 måneder. Samlede utlån etter overføring til kredittforetak var 25.703 (22.524) mnok. Av konsernets samlede utlån inkludert overføring til kredittforetak utgjorde andelen til bedriftsmarkedet 26,9 % mot 25,9 % for fjoråret. Det har ikke vært vesentlige endringer i bankens kredittrisikoprofil siste kvartalet.

Figur 7 Kvartalsvis utlån fordelt på BM/PM

Utlån knyttet til fastrentelån var ned med 8,0 % sammelignet mot samme perioden i fjor. Volum per utgangen av kvartalet var 1.555 (1.689) mnok som tilsvarer en reduksjon på 135 mnok.

Personmarkedet

Utlånsporteføljen inkludert lån overført til kredittforetak til personmarkedet var 26.529 (23.785) mnok ved utgangen av kvartalet. Dette ga en 12 måneders vekst på om lag 2.745 (1.369) mnok tilsvarende 11,5 (6,1) %. Banken har hatt høy vekst i personmarkedet hittil i 2020 på 2.379 (1.113) mnok eller 9,9 (4,9) %.

I en situasjon med stor usikkerhet om hvordan coronaviruset vil påvirke økonomien på kort og lang sikt er bankens budskap til kundene at vi er der for dem i både gode og onde dager. Gjennom gode selvbetjente løsninger finner vi løsninger for de aller fleste kundene. Hittil i år har det vært et høyere aktivitetsnivå på både inn- og utgående kundedialoger enn tidligere. Vi jobber målbevisst for at dette skal fortsette.

Resultat før tap og skatt fra personmarkedet var på om lag 163 mnok mot 177 mnok i samme periode i 2019. Se note 3 for ytterligere spesifikasjon.

Bedriftsmarkedet

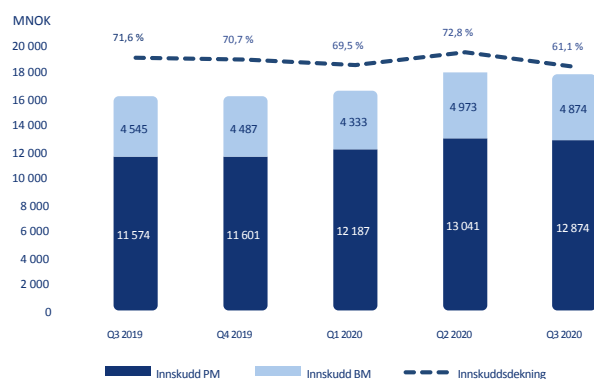
Utlånsporteføljen inkludert lån overført til kredittforetak for bedriftsmarkedet var 9.755 (8.324) mnok ved utgangen av kvartalet. Dette gir en 12 måneders vekst på om lag 1.431 (614) mnok tilsvarende 17,2 (8,0) % og vekst hittil i år på 1.336 (349) mnok eller 15,9 (4,4) %.

Resultat før tap og skatt fra bedriftsmarkedet var på 151 mnok mot 145 mnok i samme periode i 2019. Se note 3 for ytterligere spesifisering.

Innskudd

Konsernet hadde per utgangen av kvartalet innskuddsvolum på 17.749 (16.119) mnok, som tilsvarer en 12 måneders vekst på 1.630 (918) mnok eller 10,1 (6,0) %. Innskuddsdekningen etter overføring til kredittforetak var 69,1 (71,6) % og 48,9 (50,2) % før overføring til kredittforetak.

Figur 8 Kvartalsvis innskudd fordelt på BM/PM

Konsernets 10 største innskuddskunder utgjør ca. 4 (5) % av totale innskudd. Innskudd som ikke inngår i garantiordningen utgjorde per utgangen av kvartalet om lag 20 (19) % av konsernets samlede innskudd.

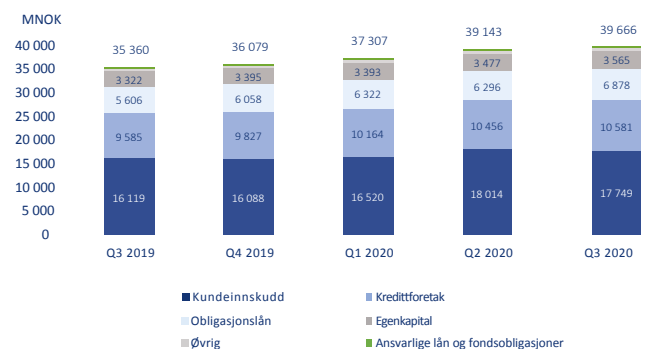
Innskuddsporteføljen er diversifisert og store innskudd er i all hovedsak bundet på 31 dager.

Langsiktig finansiering

Konsernet har en god likviditetssituasjon. 1.262 mnok av gjelden har forfall de neste 12 månedene og vil bli erstattet med ny markedsfinansiering. Banken benyttet seg av F-låns ordningen til Norges Bank i første kvartal, og tok opp et ett års F- lån på 100 mnok med forfall i mars 2021.

Den gjennomsnittlige restløpetiden på gjelden var ved utgangen av kvartalet på 2,8 (2,8) år.

Figur 9 Kvartalsvis balanse for gjeld og egenkapital

Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS var på henholdsvis 9.722 (8.892) mnok og 860 (694) mnok. Samlet overførsel til kredittforetak utgjorde 29,2 (29,9) % av brutto utlån. Overførsel til boligkredittforetaket utgjorde 26,8 (27,7) % av brutto utlån. Banken har hittil i 2020 overført lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS for 693 (479) mnok.

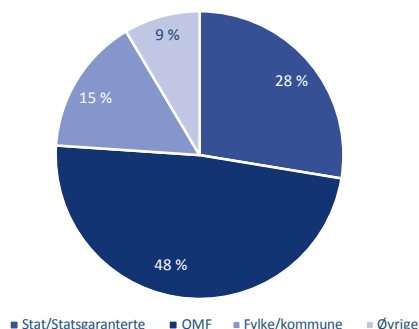
Likviditetsrisiko er redusert gjennom spredning av finansieringen på ulike markeder, kilder og løpetider. Bankens styre har vedtatt en likviditetspolicy som blant annet inneholder beredskapsplaner og stresstester. Det er et mål for banken å holde likviditetsrisikoen på et lavt nivå. Banken har et mål om å kunne opprettholde ordinær drift i minimum 12 måneder uten tilgang på ekstern finansiering i et normalt marked. Per utgangen av kvartalet ligger banken godt over målet.

Styret observerer med tilfredshet at de tiltakene som spesielt Norges Bank iverksatte i andre kvartal fungerte godt, blant annet med fallende rentedifferanse mellom styrings- og pengemarkedsrenten, samt fallende kredittspreader for obligasjoner.

Rentebærende verdipapirer

Banken har en likviditetsbeholdning bestående av rentebærende verdipapirer på 1.535 (1.143) mnok hvor ca. 70 (86) % er likviditetsportefølje forvaltet av en ekstern kapitalforvalter.

Figur 10 Rentebærende verdipapirer

Gjennomsnittlig kredittetasjon på bankens obligasjonsportefølje var 2,3 (2,6) år. Avkastningen på porteføljen var på 1,4 (1,9) % tilsvarende 15,7 (15,5) mnok.

Aksjer, egenkapitalbevis og andeler

Aksjer, egenkapitalbevis og andeler består i all hovedsak av aksjer i allianseselskaper og har bokført verdi på 863 (843) mnok.

Resultatført utbytte på aksjer og egenkapitalbevis var 14 (11) mnok per tredje kvartal 2020.

Datterselskaper

Sparebanken Telemark har tre datterselskaper: Tuftu Eiendom AS (100 %), Sparebankgården AS (100 %) og EiendomsMegler 1 Telemark AS (51 %). I konsernregnskapet til banken er bankens tre datterselskaper fullt ut konsolidert inn. Resultat fra datterselskapene var 6,4 (4,2) mnok.

EiendomsMegler 1 Telemarks resultatutvikling siden i sommer er god. Årsaken til den gode utviklingen ligger delvis i markedet og delvis i effekten av investering i moderne arbeidsverktøy og prosesser. EiendomsMegler 1 Telemark er Telemarks største meglerforetak i salg av brukte og nye boliger.

Det er omsatt 6 % flere boliger i Telemark i Q3 sammenlignet med i fjor, og aktiviteten i boligmarkedet er svært god til tross for den vanskelige koronasituasjonen. Bransjens tiltak med blant annet påmelding til visning ser ut til å fungere godt.

Foreslått endring i boliglånsforskriften vil kunne øke terskelen for å komme inn i boligmarkedet spesielt for unge førstegangskjøpere og folk med alminnelige inntekter. Vi har fortsatt lave boligpriser i Grenland/Telemark sammenlignet med resten av landet. Dette betyr også at vi har mindre opparbeidet egenkapital i boligene vi eier. Innstrammingen vil kunne svekke bolig-investeringene spesielt i nye boligprosjekter.

Tabell 1 Resultat fra datterselskaper

Resultat før skatt ekskl. konsernelimineringer (beløp i mnok)	EM1 Telemark		Sparebankgården AS		Tuftu Eiendom AS		Totalt datterselskaper	
	Q3 2020	Q3 2019	Q3 2020	Q3 2019	Q3 2020	Q3 2019	Q3 2020	Q3 2019
Driftsinntekter	44,5	34,5	4,4	4,4	1,0	0,9	49,9	39,8
Driftskostnader	38,7	31,7	1,9	1,8	0,6	0,5	41,1	34,1
Finansposter	0,0	0,3	-0,5	-0,6	-0,1	-0,1	-0,5	-0,4
Resultat før skatt	5,8	3,0	2,1	2,0	0,3	0,4	8,2	5,4

I morbankens regnskap er aksjer i datterselskaper bokført til historisk kost som per utgangen av kvartalet utgjør 29 (29) mnok.

Eierinteresser i tilknyttede selskaper (TS) og felleskontrollerte virksomheter (FKV)

Bokført verdi av aksjer i TS/ FKV utgjorde 281 (238) mnok. Investeringene i TS/ FKV regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og kostmetoden i morbank regnskapet. Kostpris på aksjene i de tre selskapene er på 111 (96) mnok.

Tabell 2 Resultatandel fra TS og FKV

Resultat fra eierinteresser (beløp i mnok)	SamSpar AS (SB1 Gruppen AS)		BN Bank ASA		EiendomsMegler 1 Næringsmegler AS		Totalt fra FKV / TS	
	Q3 2020	Q3 2019	Q3 2020	Q3 2019	Q3 2020	Q3 2019	Q3 2020	Q3 2019
Eierandel (direkte/indirekte)	7,8 (1,5)%	7,8 (1,5)%	2,5 %	12,3 (2,5)%	50 %	50 %		
Resultat etter skatt	35,2	56,5	6,1	5,9	0,2	-0,4	41,5	62,1

Resultat fra TS og FKV per utgangen av kvartalet er inntektsført med 42 (62) mnok.

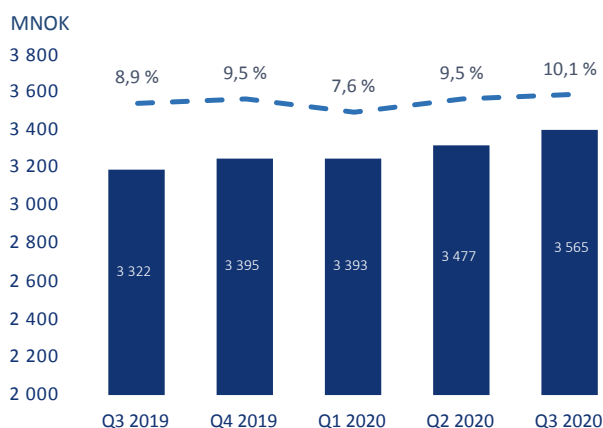
Inntektsført utbytte i morbanken i 2020 fra SpareBank 1 Gruppen på 15,3 (55,6) mnok og 2,6 (0) mnok fra BN Bank ASA. Det har ikke vært utbetalt utbytte fra EM1 Næringsmegler AS ved utgangen av kvartalet.

Egenkapital og soliditet

Konsernets egenkapital ekskl. fondsobligasjon var 3.565 (3.322) mnok.

Egenkapitalavkastningen på resultat før øvrige resultatposter var på 9,0 (10,5) %.

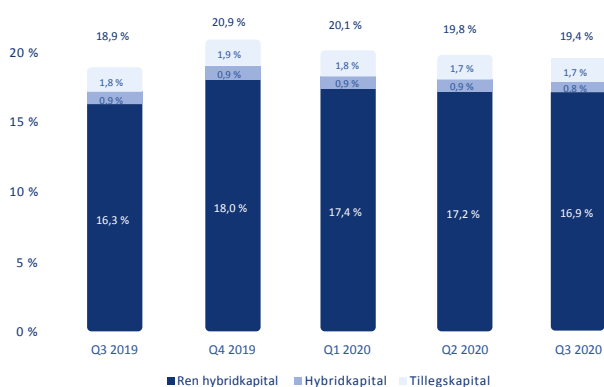
Figur 11 Kvartalsvis egenkapital ekskl. hybridkapital

Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kredittkort AS, SB1 Finans Midt Norge AS og BN Bank ASA.

Ved utgangen av kvartalet hadde banken en ren kjernekapitaldekning³ på 16,9 (16,3) %, kjernekapitaldekning på 17,7 (17,2) % og kapitaldekning på 19,4 (18,9) %. Uvektet kjernekapitaldekning (LR) på 7,9 (8,2) %. Sterk vekst hittil i 2020 svekker kapitaldekningen noe sammenlignet med utgangen av året.

Figur 12 Kvartalsvis kapitaldekning

Tilsvarende tall for morbanken var henholdsvis 17,1 (18,2) %, 17,7 (18,9) % og 19,3 (20,7) %. Uvektet kjernekapitaldekning (LR) utgjorde 9,4 (9,9) %.

Regnskapet for tredje kvartal har ikke vært gjenstand for delårsrevisjon. Resultatet for tredje kvartal er derfor ikke tillagt den ansvarlige kapitalen. Resultat per første halvår er inkludert.

Egenkapitalbevis

Etter beslutning om utdeling av utbytte på kr 5,80 per egenkapitalbevis (totalt 63 mnok) på ordinært representantskapsmøte 26. mars 2020⁴ ble eierbrøken endret fra 49,0 % ved utgangen av 2019 til 48,1 % som er eierbrøken per utgangen av kvartalet.

Banken har ved utgangen av kvartalet 3.117 (3.200) egenkapitalbevisiere. Se note 19 for oversikt over de 20 største egenkapitalbevis-eierene.

Organisatoriske forhold

Ved utgangen av tredje kvartal 2020 hadde konsernet 184 ansatte fordelt på 176,9 årsverk mot 183 ansatte fordelt på 176,5 årsverk på samme tidspunkt i fjor.

Sykefraværet er lavere enn på samme tidspunkt i fjor. Arbeidet med sykefravær hadde i 2019 stort fokus, og resulterte i et godt resultat og vi ser ytterligere nedgang i 2020. Sykefravær

hittil i år er på 3,1 (3,5) % som er en reduksjon på 0,4 %-poeng. Nedgangen er et resultat av fokus, oppmerksomhet og systematisk jobb over tid.

Risikostyring kredittrisiko

Kredittrisiko er definert som risiko for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne og/eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisiko knyttet til utlånsporteføljen er bankens største risikoområde. Alle kreditter besluttes i henhold til bankens bevilgnings-reglement. Overvåking av kredittrisikoen skjer gjennom risikoklassifiseringssystem utviklet i samarbeid med SpareBank 1 Alliansen hvor de enkelte kunder klassifiseres på bakgrunn av betalingsevne, soliditet og sikkerhet. Se omtale under avsnitt tap på utlån og garantier vedr. beskrivelse av modellen samt note 1 og 2 for ytterligere detaljer.

Utsiktene fremover

Etter en dramatisk nedtur i andre kvartal, har den økonomiske veksten hos Norges handelspartnere tatt seg kraftig opp. Også Norge hadde en sterk tilbakegang i andre kvartal. Usikkerheten om den fremtidige veksten er imidlertid stor, særlig knyttet til en ny smittebølge og om det kommer en tilferdsstillende vaksine mot Covid-19. Flere land har i den senere tid innført nye strenge tiltak for å svare på opplostringen av nye koronatilfeller. Usikkerheten er også knyttet til den pågående konflikten mellom USA og Kina, samt om det blir BREXIT uten handelsavtale. Usikkerheten omkring utfallet av presidentvalget i USA påvirker i første rekke finansmarkedene, med forventninger om økte kurssvingninger. Gjeninnhenting i Europa forventes å gå sakte på grunn av svak finanspolitisk handlingsrom og en lite dynamisk næringsstruktur og kontraktiv kredittpraksis hos europeiske banker.

I Norge har den økonomiske utviklingen vært sterk siden bunnpunktet i april, hvor BNP for Fatslands-Norge var hele 11 % lavere enn ved utgangen av februar. Ved utgangen av juli var om lag halvparten tatt igjen siden bunnen i april. Hovedscenariet for norsk økonomi er at den fortsetter, men at veksten vil bli påvirket av aktiviteten hos våre handelspartnere, og at Norge vil være i en lavkonjunktur i flere år. Usikkerheten er fremdeles stor, og en ny smittebølge vil kunne påvirke utviklingen negativt. Hovedscenariet er at myndighetenes økonomiske tiltakspakker vil bidra til en positiv utvikling. SSB anslår i sine prognoser at BNP for Fastlands-Norge blir på 3,2 % i 2021, for deretter å ligge på i underkant av 3 %. Avgjørende for den videre utviklingen er smitteutviklingen.

Norges Banks reduksjon av styringsrenten til null og forventninger om at den vil bli liggende på dette nivået i lengre tid har spesielt påvirket boligprisene. De midlertidige unntakene i boliglånsforskiftene bidro også til den sterke

³ Forholdsmessig konsolidert

⁴ Ref. omtale vedr endring som følge av skriv fra Finanstilsynet omtalt i Q1 2020 rapport

boligprisutviklingen. Reallønnsveksten til husholdningene forventes å bli positiv, med unntak av 2021. Lave renter og positiv reallønnsvekst vil fortsatt kunne påvirke boligprisene positivt. De foreslåtte innstramningene fra Finanstilsynet vil kunne legge en demper på veksten i boligprisene. Boligprisveksten i Skien og Porsgrunn har vært spesiell høy, men kan forklares med i utgangspunktet lave boligpriser. 12-måneders veksten var per september på hele 7,7 %.

Arbeidsledigheten (NAV) er redusert med over 50 % siden utgangen av april og var på 3,7 % ved utgangen av september. I Vestfold og Telemark var ledigheten 3,9 %. Helt ledige var i Skien og Porsgrunn på 4,4 %. Det forventes at ledigheten fortsetter å synke svakt fremover.

Norges Banks regionale nettverk viser at bedriftene forventer lav aktivitetsvekst det neste halve året, men med stor usikkerhet. Boligmarkedet, økte offentlige investeringer og høyt varekonsum hos husholdningene forventes å holde aktiviteten oppe. Lav etterspørsel fra våre handelspartnere og oljesektoren vil dempe veksten.

Analysen banken har gjort viser at Telemark har en annen næringsstruktur enn for eksempel Vestfold, hvor Grenland har en høy andel verdiskapning knyttet til prosessindustri og strømforsyning. Dette er næringer som er primært kapitalintensive og mindre arbeidskraft-intensive. Bedriftene i Grenland er lite eksponert mot oljesektoren, men en del av industrien er eksportrettet. Den svake kronen, som forventes fremdeles å bli svak, har bidratt positivt for eksportindustrien. Den globale nedgangskonjunkturen kan imidlertid påvirke bedriftene negativt gjennom lavere etterspørsel fra våre handelspartnere.

Banken erfarer at det er relativt få bedrifter i vårt markedsområde som har søkt på lånegarantiordningen, og innvilget lånevolum

i banken er på om lag 45 mnok av en tildelt ramme på 100 mnok. Det er videre utbetalt ca. 34 mnok i kontantstøtte fra staten til bedrifter innenfor vårt markedsområde. Totalt har 550 bedriftskunder mottatt kontantstøtte. Det er også færre bedrifts- og personkunder som søker om avdragsutsettelse.

Hovedscenariet for styret er at norsk økonomi innhener seg sakte, men at vi går inn i en lavkonjunktur de nærmeste årene som følge av lavere innenlandsk aktivitet, kombinert med lav oljepris og lav vekst i internasjonal økonomi. Dette vil kunne bety noe lavere fremtidig kredittvekst. I tråd med kapitalmarkedets forventninger, legger styret til grunn at styringsrenten blir liggende på dagens nivå i noe tid fremover. Fortsatt sterk boligprisutvikling kan imidlertid føre til at Norges Bank endrer sin rentebane og setter opp styringsrenten tidligere enn det som i dag er kommunisert.

Styret er av den oppfatning at banken i utgangspunktet har moderat tapsrisiko knyttet til utlån, samtidig som banken har en god soliditet. Samtidig er styret fremdeles usikker på hvordan norsk økonomi vil utvikle seg fremover. Selv om styret per i dag ikke har indikasjoner på vesentlig økning av kredittrisiko i utlånsporteføljene, er det knyttet usikkerhet om innhenting i norsk økonomi fortsetter, og hvordan gjenåpning av internasjonal økonomi utvikler seg.

I tråd med kapitalmarkedet forventer styret at det lave rentenivået vil fortsette en stund. Dette vil kunne påvirke bankens netto renteinntekter negativt. Det er også fremdeles stor usikkerhet knyttet til i hvor stor grad oppblomstring av smitten vil påvirke norsk økonomi. Hovedscenariet er at den gode utviklingen fra april vil fortsette.

Bankens langsiktige avkastningsmål er på 9 %. I en situasjon med et historisk sterkt tilbakeslag i norsk økonomi, er styret svært tilfreds med å se at banken ved utgangen av kvartalet tilfredsstiller det langsiktige avkastningsmålet.

Styret i Sparebanken Telemark

Porsgrunn, 29. oktober 2020

Anne Berg Behring
Styrets leder

Per Wold

Morten C. Christoffersen

Hans Kristian Lahus

Anja K. Hjelseth

Jan Erling Nilsen

Jan Berge

May Britt B. Boye

Per Halvorsen
Adm. banksjef

Resultat

Morbank					Konsern							
2019	Q3 2019	Q3 2020	Per Q3 2019	Per Q3 2020	Beløp i mnok	Noter	Per Q3 2020	Per Q3 2019	Q3 2020	Q3 2019	Q3 2019	2019
722	189	146	521	517	Renteinntekter, effektiv rentes metode	10	517	519	146	188	721	
70	18	16	51	53	Renteinntekter, øvrige	10	53	51	16	18	70	
359	94	42	253	237	Rentekostnader	10	237	251	42	94	357	
434	112	120	318	333	Netto renteinntekter		333	318	120	112	434	
212	56	61	156	159	Provisjonsinntekter	11	186	180	70	63	244	
19	5	5	14	14	Provisjonskostnader	11	14	14	5	5	19	
3	1	1	2	9	Andre inntekter	11	26	13	6	4	21	
196	52	57	145	154	Netto provisjons- og andre inntekter		198	179	72	63	247	
69	0	0	64	33	Utbytte	12	14	11	0	0	15	
					Netto resultat fra TS og FKV	12	42	62	11	5	64	
6	-2	0	2	1	Netto resultat fra andre finansielle investeringer	12	1	2	0	-2	6	
75	-1	0	66	35	Netto resultat fra finansielle investeringer		57	75	12	4	86	
705	163	177	529	522	Sum netto inntekter		588	572	204	179	767	
144	30	30	100	97	Lønnskostnader		125	125	40	39	179	
129	31	34	95	99	Andre driftskostnader		108	102	36	32	139	
15	4	4	11	12	Av- og nedskrivninger		10	9	3	3	12	
288	65	68	207	208	Sum kostnader		243	236	79	74	330	
416	98	110	322	314	Resultat før tap og skatt		345	336	125	105	437	
13	7	9	15	47	Tap på utlån og garantier	7	47	15	9	7	13	
403	91	101	306	266	Resultat før skatt		297	321	116	98	424	
83	23	25	62	57	Skattekostnad		59	63	25	23	85	
320	68	76	244	209	Resultat før øvrige resultatposter		238	257	90	74	339	
					Majoritetsandel av resultat før øvrige resultatposter		235,6	256,0	89,5	74,2	336,5	
					Minoritetsandel av resultat før øvrige resultatposter		2,2	1,1	1,0	0,3	2,2	
14,42	3,05	3,36	10,98	9,22	Resultat per egenkapitalbevis (nok)		10,49	11,52	3,99	3,34	15,14	

Utvidet resultat etter IAS 1

Morbank					Oppstilling over andre inntekter og kostnader			Konsern				
2019	Q3 2019	Q3 2020	Per Q3 2019	Per Q3 2020	Beløp i mnok	Noter	Per Q3 2020	Per Q3 2019	Q3 2020	Q3 2019	Q3 2019	2019
320	68	76	244	209	Resultat for perioden		238	257	90	74	339	
					Poster som reverseres over resultat							
					Andel andre inntekter og kostnader fra TS og FKV		0,9	-1,2	0,1	0,1	0,2	
					Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	7	2,9	-0,6	-2,4	-0,4	-0,3	
					Poster som ikke reverseres over resultat							
					Estimatawvik IAS 19 pensjon							-9,9
-10	-0	-2	-1	3	Sum andre inntekter og kostnader		4	-2	-2	-0	-10	
310	68	74	243	212	Totalresultat		242	255	88	74	329	
					Majoritetsandel av totalresultat		239,4	254,2	87,2	73,9	326,5	
					Minoritetsandel av totalresultat		2,2	1,1	1,0	0,3	2,2	

Balanse

Morbank			Beløp i mnok	Noter	Konsern		
31.12.19	30.09.19	30.09.20			30.09.20	30.09.19	31.12.19
Eiendeler							
19	17	13	Kontanter og fordringer på sentralbanker		13	17	19
1 061	854	521	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		521	854	1 061
22 658	22 437	25 578	Netto utlån til og fordringer på kunder	3,5,6,7	25 557	22 413	22 635
1 196	1 143	1 535	Rentebærende verdipapirer	13	1 535	1 143	1 196
32	53	108	Finansielle derivater	8	108	53	32
840	843	863	Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	13	863	843	840
29	29	29	Eierinteresser i konsernselskaper				
96	96	111	Eierinteresser i TS og FKV		281	238	241
154	153	141	Varige driftsmidler		156	163	167
16	13	16	Utsatt skattefordel		16	13	16
25	15	13	Andre eiendeler	14	35	38	42
26 128	25 652	28 927	Sum eiendeler		29 084	25 775	26 252
Gjeld							
150	150	281	Innskudd fra kredittinstitusjoner	16	281	150	150
16 098	16 127	17 762	Innskudd fra kunder	3,15	17 749	16 119	16 088
6 058	5 606	6 878	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16	6 878	5 606	6 058
6	15	65	Finansielle derivater	8	65	15	6
251	251	251	Ansvarlig lånekapital	17	251	251	251
219	224	203	Annen gjeld og forpliktelser	18	197	212	204
22 782	22 372	25 439	Sum gjeld		25 420	22 353	22 757
Egenkapital							
1 090	1 090	1 090	Eierandelskapital		1 090	1 090	1 090
98	98	98	Overkursfond		98	98	98
396	245	333	Utjevningsfond		333	245	396
100	100	100	Hybridkapital (fundsobligasjon)		100	100	100
1 646	1 490	1 643	Sparebankens fond		1 643	1 490	1 646
16	256	224	Annen egenkapital		395	394	159
			Minoritetsinteresser		6	4	5
3 346	3 280	3 488	Sum egenkapital	19	3 665	3 422	3 495
26 128	25 652	28 927	Sum gjeld og egenkapital		29 084	25 775	26 252
Poster utenom balansen:							
9 827	9 585	10 581	Portefølje overført til kredittforetak	5, 6	10 581	9 585	9 827

Endring i egenkapital

Morbank

Endring i egenkapital Beløp i mnok	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Sum egenkapital
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Utjevnings- fond	Spare- bankens fond	Annen egenkapital	Hybrid- kapital	
Egenkapital 01.01.20	1 090	98	396	1 646	16	100	3 346
Utbytte og gaver fra 2019, utbetalt 2020			-63	-4			-67
Renter hybridkapital					-3		-3
Resultat hittil i år før øvrige resultatposter					209		209
<i>Poster som reverseres over resultat:</i>							
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader					3		3
Egenkapital 30.09.20	1 090	98	333	1 643	224	100	3 488

Fond for urealiserte gevinster utgjør 15,6 mnok per 30.09.20. Beløpet inngår i annen egenkapital.

Morbank

Endring i egenkapital Beløp i mnok	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Sum egenkapital
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Utjevnings- fond	Spare- bankens fond	Annen egenkapital	Hybrid- kapital	
Egenkapital 01.01.19	1 090	98	305	1 494	16	100	3 103
Utbytte og gaver fra 2018, utbetalt 2019			-60	-4			-63
Renter hybridkapital					-3		-3
Resultat hittil i år før øvrige resultatposter					244		244
<i>Poster som reverseres over resultat:</i>							
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader					-1		-1
Egenkapital 30.09.19	1 090	98	245	1 490	256	100	3 280

Fond for urealiserte gevinster utgjør 15,8 mnok per 30.09.19. Beløpet inngår i annen egenkapital.

Konsern

Endring i egenkapital Beløp i mnok	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Sum egenkapital	Minoritets- interesser	Sum egenkapital
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Utjevnings- fond	Spare- bankens fond	Annen egenkapital	Hybrid- kapital			
Egenkapital 01.01.20	1 090	98	396	1 646	159	100	3 489	5,3	3 495
Utbytte og gaver fra 2019, utbetalt 2020			-63	-4			-67	-1,5	-68
Renter hybridkapital					-3		-3		-3
Resultat hittil i år før øvrige resultatposter					236		236	2,2	238
<i>Poster som reverseres over resultat:</i>									
Reversering urealiserte gevinster									
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader					3		3		3
Andre inntekter og kostnader fra TS / FKV					1		1		1
Egenkapital 30.09.20	1 090	98	333	1 643	395	100	3 659	6,1	3 665

Konsern

Endring i egenkapital Beløp i mnok	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Sum egenkapital	Minoritets- interesser	Sum egenkapital
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Utjevnings- fond	Spare- bankens fond	Annen egenkapital	Hybrid- kapital			
Egenkapital 01.01.19	1 090	98	305	1 494	143	100	3 230	4,7	3 234
Utbytte og gaver fra 2018, utbetalt 2019			-60	-4			-63	-1,5	-65
Renter hybridkapital					-3		-3		-3
Resultat hittil i år før øvrige resultatposter					256		256	1,1	257
<i>Poster som reverseres over resultat:</i>									
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader					-1		-1		-1
Andre inntekter og kostnader fra TS / FKV					-1		-1		-1
Egenkapital 30.09.19	1 090	98	245	1 490	394	100	3 418	4,3	3 422

Kontantstrømoppstilling

Morbank			Beløp i mnok	Konsern		
2019	Q3 2019	Q3 2020		Q3 2020	Q3 2019	2019
			Kontantstrøm fra virksomheten			
403	306	266	Resultat før skatt	297	321	424
			Netto resultat fra TS og FKV	-42	-62	-64
-0,3	-0,3	-7	Tap/gevinst anleggsmidler	-7	-0,3	-0,3
15	11	12	Av- og nedskrivninger	10	9	12
13	15	47	Tap på utlån	47	15	13
-69	-69	-86	Betalbar skatt	-87	-71	-71
-1 321	-1 093	-2 905	Endring utlån og andre eiendeler	-2 903	-1 095	-1 322
1 034	1 063	1 664	Endring innskudd fra kunder	1 660	1 066	1 036
-161	47	571	Endring utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	571	47	-161
-207	-154	-339	Endring rentebærende verdipapirer	-339	-154	-207
-9	10	5	Endring øvrige fordringer	-2	5	-7
-25	2	7	Endring annen kortsiktig gjeld	10	6	-26
-327	138	-765	Netto kontantstrøm fra virksomheten	-784	87	-374
			Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
-8	-2	-3	Investeringer i varige driftsmidler	-3	-3	-11
0	0	12	Salg av varige driftsmidler	12	0	0
-66	-69	-32	Investeringer i aksjer, egenkapitalbevis og andeler	-29	-17	-14
24	20	1	Salg av aksjer, egenkapitalbevis og andeler	1	20	24
-49	-51	-22	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-19	-0	-0
			Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
1 250	550	1 900	Opptak av finansielle innlån	1 915	550	1 250
-822	-586	-1 053	Tilbakebetaling av finansielle innlån	-1 053	-586	-822
-63	-63	-67	Utbetalt utbytte/gaver	-65	-63	-64
365	-99	780	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	797	-99	364
-11	-13	-6	Sum endring likvider i perioden	-6	-13	-11
30	30	19	Likviditetsbeholdning 01.01	19	30	30
19	17	13	Likviditetsbeholdning ved periodens slutt	13	17	19
-11	-13	-6	Netto endring likvider i perioden	-6	-13	-11

Resultat og nøkkeltall per kvartal

Konsern

Resultatregnskap Beløp i mnok	Q3 2020	Q2 2020	Q1 2020	Q4 2019	Q3 2019	Q2 2019	Q1 2019	Q4 2018
Renteinntekter, amortisert kost	146	165	205	202	188	169	162	160
Renteinntekter, øvrige	16	18	19	19	18	17	16	16
Rentekostnader	42	85	110	106	94	82	76	72
Netto renteinntekter	120	99	114	116	112	104	102	104
Provisjonsinntekter	70	57	58	65	63	61	55	58
Provisjonskostnader	5	4	5	5	5	5	5	4
Andre inntekter	6	14	6	8	4	4	5	6
Netto provisjons- og andre inntekter	72	68	59	68	63	61	55	60
Utbytte	0	5	8	4	0	7	4	0
Netto resultat fra eierinteresser	11	10	20	2	5	17	40	9
Netto resultat fra andre finansielle investeringer	0	13	-12	5	-2	1	3	-3
Netto resultat fra finansielle investeringer	12	29	16	11	4	24	47	5
Sum netto inntekter	204	195	189	195	179	189	204	169
Lønnskostnader	40	41	44	54	39	41	45	63
Andre driftskostnader	36	34	37	38	32	34	35	39
Av- og nedskrivninger	3	3	3	3	3	3	3	2
Sum kostnader	79	79	85	94	74	78	84	103
Resultat før tap og skatt	125	116	104	101	105	110	121	66
Tap på utlån og garantier	9	14	25	-2	7	5	3	-3
Resultat før skatt	116	103	78	103	98	105	118	69
Skattekostnad	25	20	13	21	23	22	18	14
Resultat før øvrige resultatposter	90	82	65	82	74	83	100	55
Majoritetsandel av resultat før øvrige resultatposter	89,5	81,0	65,1	80,5	74,2	82,5	99,4	54,5
Minoritetsandel av resultat før øvrige resultatposter	1,0	1,4	-0,1	1,0	0,3	0,5	0,4	0,2
Resultat per egenkapitalbevis (nok)	3,99	3,63	2,87	3,62	3,34	3,71	4,47	2,50
Utvidet resultat etter IAS 1								
Resultat for perioden	90	82	65	82	74	83	100	55
<i>Poster som reverseres over resultat</i>								
Andel andre inntekter og kostnader fra TS og FKV	0,1	0,4	0,4	1,4	0,1	-1,2	-0,0	-0,8
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	-2,4	2,6	2,8	0,3	-0,4	0,6	-0,9	-1,6
<i>Poster som ikke reverseres over resultat</i>								
Estimatavvik IAS 19 pensjon				-9,9				2,9
Sum over andre inntekter og kostnader	-2	3	3	-8	-0	-1	-1	1
Totalresultat	88	85	68	73	74	82	99	55
Majoritetsandel av totalresultat	87,2	83,9	68,3	72,3	73,9	81,9	98,5	55,1
Minoritetsandel av totalresultat	1,0	1,4	-0,1	1,0	0,3	0,5	0,4	0,2

Konsern Beløp i mnok	Q3 2020	Q2 2020	Q1 2020	Q4 2019	Q3 2019	Q2 2019	Q1 2019	Q4 2018
Lønnsomhet								
Egenkapitalavkastning ²⁾	10,1 %	9,5 %	7,6 %	9,5 %	8,9 %	10,3 %	12,7 %	7,0 %
Rentenetto (inkl. renter fondsobligasjoner)	1,65 %	1,41 %	1,70 %	1,75 %	1,72 %	1,65 %	1,67 %	1,67 %
Kostnadsprosent (konsern) ²⁾	38,9 %	40,4 %	45,1 %	48,4 %	41,3 %	41,6 %	40,9 %	61,1 %
Kostnadsprosent (morbank) ²⁾	38,2 %	35,8 %	46,4 %	46,2 %	39,8 %	32,4 %	47,9 %	62,3 %
Balansetall								
Brutto utlån til kunder inkl. overføring til kredittforetak ²⁾	36 285	35 185	33 924	32 570	32 109	31 468	30 839	30 647
Brutto utlån til kunder på balansen	25 703	24 729	23 760	22 743	22 524	22 006	21 417	21 434
Utlån overført til kredittforetak	10 581	10 456	10 164	9 827	9 585	9 462	9 421	9 213
Utlånsvekst inkludert overføring til kredittforetak siste 12 mnd ²⁾	13,0 %	11,8 %	10,0 %	6,3 %	6,6 %	6,4 %	6,9 %	7,7 %
Utlån overført til kredittforetak i % av brutto utlån ²⁾	29,2 %	29,7 %	30,0 %	30,2 %	29,9 %	30,1 %	30,6 %	30,1 %
Innskudd fra kunder	17 749	18 014	16 520	16 088	16 119	15 824	15 010	15 053
Innskuddsvekst siste 12 mnd ²⁾	10,1 %	13,8 %	10,1 %	6,9 %	6,0 %	5,0 %	5,2 %	7,0 %
Innskuddsdekning på balansen ²⁾	69,1 %	72,8 %	69,5 %	70,7 %	71,6 %	71,9 %	70,1 %	70,2 %
Innskuddsdekning inkludert kredittforetak ²⁾	48,9 %	51,2 %	48,7 %	49,4 %	50,2 %	50,3 %	48,7 %	49,1 %
Likvidetsreservekrav LCR (morbank)	144 %	149 %	139 %	141 %	137 %	128 %	258 %	173 %
Forvaltningkapital	29 084	28 687	27 143	26 252	25 775	25 360	24 780	24 517
Forvaltningkapital inkludert kredittforetak ²⁾	39 666	39 143	37 307	36 079	35 360	34 822	34 202	33 729
Vekst i forvaltningkapital inkludert kredittforetak siste 12 mnd ²⁾	12,2 %	12,4 %	9,1 %	7,0 %	6,0 %	4,9 %	6,2 %	6,9 %
Egenkapital ekskludert hybridkapital	3 565	3 477	3 393	3 395	3 322	3 249	3 167	3 134
Tap og mislighold i % av brutto utlån								
Tapsprosent utlån ²⁾	0,03 %	0,06 %	0,11 %	-0,01 %	0,03 %	0,02 %	0,01 %	-0,01 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån ²⁾	0,37 %	0,42 %	0,36 %	0,53 %	0,50 %	0,53 %	0,37 %	0,32 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån ²⁾	0,55 %	0,34 %	0,42 %	0,33 %	0,24 %	0,41 %	0,26 %	0,21 %
Tapsavsetning i % av brutto utlån ²⁾	0,64 %	0,65 %	0,61 %	0,53 %	0,55 %	0,56 %	0,56 %	0,56 %
Soliditet								
Ren kjernekapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	16,9 %	17,2 %	17,4 %	18,0 %	16,3 %	16,5 %	16,2 %	16,5 %
Kjernekapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	17,7 %	18,1 %	18,3 %	19,0 %	17,2 %	17,4 %	17,1 %	17,4 %
Kapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	19,4 %	19,8 %	20,1 %	20,9 %	18,9 %	19,2 %	19,0 %	19,3 %
Uvektet kjernekapitaldekning (LR) (forholdsmessig konsolidert)	7,9 %	8,0 %	8,1 %	8,4 %	8,2 %	8,4 %	8,2 %	8,4 %
Ansvarlig kapital (forholdsmessig konsolidert)	3 747	3 766	3 665	3 634	3 549	3 551	3 423	3 440
Risikovektet balanse (forholdsmessig konsolidert)	19 359	19 035	18 240	17 419	18 766	18 496	18 036	17 869
Ren kjernekapitaldekning (morbank)	17,1 %	17,6 %	18,0 %	18,5 %	18,2 %	18,2 %	17,9 %	18,2 %
Kjernekapitaldekning (morbank)	17,7 %	18,2 %	18,7 %	19,2 %	18,9 %	18,9 %	18,6 %	19,0 %
Kapitaldekning (morbank)	19,3 %	19,8 %	20,4 %	21,0 %	20,7 %	20,8 %	20,5 %	20,8 %
Uvektet kjernekapitaldekning (LR) (morbank)	9,4 %	9,6 %	9,9 %	10,1 %	9,9 %	10,0 %	9,8 %	10,2 %
Ansvarlig kapital (morbank)	3 015	3 032	2 943	2 914	2 856	2 810	2 691	2 714
Risikovektet balanse (morbank)	15 612	15 275	14 456	13 887	13 820	13 541	13 134	13 021
Kontor og bemanning								
Antall kontor	7	7	7	7	7	7	7	7
Antall årsverk	176,9	174,9	175,3	178,0	176,5	175,4	176,2	179,3
herav morbank	148,9	146,9	147,3	148,0	146,5	146,9	147,7	150,8
Antall ansatte	184	182	184	186	183	184	185	188
herav morbank	156	154	154	154	153	154	155	158
Egenkapitalbevis								
EK-bevisbrøk	48,1 %	48,1 %	48,1 %	49,0 %	49,0 %	49,0 %	49,0 %	39,7 %
Børskurs (nok)	126,00	128,00	124,50	130,00	123,00	117,50	115,50	116,96
Børsverdi (mnok)	1 373	1 395	1 357	1 417	1 341	1 281	1 259	1 275
Bokført egenkapital per EK-bevis (nok) (konsern) ²⁾	157,24	153,38	149,68	152,74	149,48	146,19	142,52	143,81
Bokført egenkapital per EK-bevis (nok) (morbank) ²⁾	149,44	146,22	142,41	146,06	143,09	140,10	134,87	137,78
Resultat per EK-bevis (nok) (konsern) ²⁾	3,99	3,63	2,87	3,62	3,34	3,71	4,47	2,50
Resultat per EK-bevis (nok) (morbank) ²⁾	3,36	3,76	2,10	3,44	3,05	5,24	2,68	2,18
Utbytte per EK-bevis (nok) ³⁾				5,80				5,50
Pris/resultat per EK-bevis (konsern) ²⁾	7,93x	8,76x	10,79x	9,05x	9,29x	7,89x	6,37x	11,78x
Pris/bokført egenkapital (konsern) ²⁾	0,80x	0,83x	0,83x	0,85x	0,82x	0,80x	0,81x	0,81x

2) Definert som alternative resultatmål (APM) – se vedlegg til kvartalsrapporten

3) Utbytte for 2019 ble vedtatt redusert på ordinært representantskapsmøte 26. mars. Redusert utbytte med 25% fra 7,80 nok per EK bevis til 5,80 nok per EK bevis. Årsregnskapet og Q4 2019 regnskapet er ikke omarbeidet.

Noter - innhold

1	REGNSKAPSPRINSIPPER	28
2	VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG SKJØNNMESSIGE VURDERINGER	30
3	SEGMENTINFORMASJON	31
4	KAPITALDEKNING	32
	KREDITTRISIKO	
5	UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER	34
6	OVERFØRING AV FINANSIELLE EIENDELER	35
7	TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER	36
	MARKEDSRISIKO	
8	FINANSIELLE DERIVATER	38
	LIKVIDITETSRISIKO	
9	LIKVIDITETSRISIKO	39
	RESULTATREGNSKAP	
10	NETTO RENTEINNTEKTER	39
11	NETTO PROVISJONSINNTEKTER OG ANDRE INNTEKTER	40
12	NETTO RESULTAT FRA FINANSIELLE INVESTERINGER	41
	BALANSE	
13	FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI	41
14	ANDRE EIENDELER	44
15	INNSKUDD FRA KUNDER	44
16	GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	45
17	ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	45
18	ANNEN GJELD OG FORPLIKTELSER	46
	ØVRIGE OPPLYSNINGER	
19	EGENKAPITALBEVISEIERE OG SPREDNING AV EGENKAPITALBEVIS	47
20	HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN	47

Note 1 Regnskapsprinsipper

Kvartalsregnskapet for Sparebanken Telemark omfatter perioden 01.01. – 30.09.20.

Kvartalsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med IAS 34 Interim Financial Reporting og etter de samme prinsippene som ble benyttet i årsregnskapet for 2019.

En beskrivelse av regnskapsprinsippene som er benyttet ved avleggelse av regnskapet fremkommer i årsregnskapet for 2019, og delårsregnskapet er avlagt i henhold til disse regnskapsprinsippene. Kvartalsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2019.

Regnskapsprinsipp knyttet til IFRS 9 og tapsavsetning er medtatt i denne rapporten og presisert ytterligere med tanke på beskrivelse av metoden som er benyttet for beregning av tapsavsetninger for Q3 2020.

Alle tall er angitt i mnok med mindre noe annet er oppgitt. Presentasjonsvalutaen er i norske kroner som også er bankens og konsernets funksjonelle valuta.

Tapsavsetninger på brutto utlån og garantier

Bankens tapsavsetning innregnes basert på forventet kredittap (expected credit loss ECL). Den generelle modellen for tapsavsetninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader (OCI), og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12 måneders forventet tap. 12 måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de neste 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden.

Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, dvs. forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet. Kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner er holdt utenfor tapsvurderingene med bakgrunn i lav kredittrisiko.

Banken benytter tre makroøkonomiske scenarier for å ta hensyn til ikke-lineære aspekter av forventede tap. De ulike scenarier benyttes for å justere aktuelle parametre for beregning av forventet tap, og et sannsynlighets-vektet gjennomsnitt av forventet tap i henhold til respektive scenarier blir innregnet som tap. De tre scenariene er forventet-scenarier (S1), nedside -scenarier (S2) og oppside-scenarier (S3).

Nedskrivningsmodellen

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen, utlån, kreditt og garantier. Tapsestimatene beregnes basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for kundens mislighold (probability of default – PD), lånets tap ved mislighold (loss given default – LGD) og lånets eksponering ved mislighold (exposure at default EAD).

Banken har historikk for observert misligholdsrate (PD) og observert tapsgrad (LGD). Dette danner grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Banken vurderer fremtidsrettet informasjon som makroøkonomiske faktorer som for eksempel arbeidsledighet, BNP-vekst, renter, boligpriser og økonomiske prognoser for å kunne gi fremtidsrettet informasjon som er så korrekt som mulig. Det produseres månedssrapporter for validering og stresstesting, som inneholder historikk for observert PD og LGD. Dette er viktige analyser for å kunne lage gode estimater på PD og LGD fremover slik ECL-formelen krever. Stresstestene inneholder ulike scenarier for makroøkonomiske hovedstørrelser og hvordan dette kan påvirke estimatene for PD, LGD, EAD, EL (forventet tap) og UL (risikostyrt kapital) i både regulatoriske og økonomiske kredittmodeller. Basisscenariet fra stresstestene er laget på bakgrunn av referansebanen i Pengepolitisk rapport fra Norges Bank. Vekting av scenariene se note 7 tap på utlån for nærmere beskrivelse og sensitivitet.

Definisjonen av mislighold under trinn 3 (se under) er sammenfallende med intern risikostyring og kapitalkravsregninger. Her anvendes 90 dagers overtrekk som et viktig kriterium for mislighold. Kriteriene for vesentlig økning i kredittrisiko beskrives i trinn 1 og 2 under. Vesentlig økning i kredittrisiko måles for det enkelte utlånet. Tapsavsetningen i trinn 2 og 3 beregnes og rapporteres i grupper av finansielle instrumenter. For utlånsporteføljen skilles det mellom person- og bedriftsmarkedet.

Trinn 1

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning til tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er

overført til trinn 2 eller 3. I modellen forutsettes at kunder med PD lavere enn 0,6 % kan kategoriseres som lav risiko og defineres som kategori 1 uavhengig av endring i PD.

Trinn 2

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap (risikoklasse er ikke J eller K). For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. I denne gruppen finner vi eiendeler med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som ikke er klassifisert som kredittforringet. Avgrensning mot trinn 1 avhenger av om det har skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko, med mindre dette kan tilbakevises. Vesentlig endring i kredittrisiko inntreffer dersom betaling er forsinket med 30 dager uavhengighet av nivået på PD eller eiendeler knyttes til kunder som har kommet på watchlist. Kundene på watchlist har som hovedregel en vesentlig økning i kredittrisiko dersom PD har økt med over 150 % til et nivå over 0,60 %. Endringen måles ved å sammenligne kundens PD samme måned som kontoen ble opprettet/fornyhet («PD_IB») med kundens PD for måneden det rapporteres på («PD_UB»).

Følgende kriterier må dermed være oppfylt for at det skal ha skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko:

- PD er økt med over 150 % siden innvilgelse til et nivå på over 0,60 %, eller
- minst 30 dagers forsinket betaling

Trinn 3

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Banken har definert at det er objektive bevis for tap når et utlån er i mislighold/tapsutsatt eller individuelt nedskrevet.

Misligholdte/tapsutsatte engasjement

Samlet engasjement fra en kunde (over 1.000 nok) regnes som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt innen 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at banken vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte engasjementer. Tapsutsatte engasjementer består av sum misligholdte engasjementer over 3 måneder og øvrige tapsutsatte engasjement (ikke-misligholdte engasjement med individuell nedskrivning).

Konstaterte tap

Konstatering av tap (fraregning av balanseført verdi) foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller en del av den. Kriterier når dette skal gjøres er blant annet:

- Avsluttet konkurs i selskaper med begrenset ansvar
- Stadfestet akkord/gjeldsforhandlinger
- Avvikling

Regnskapsprinsipper og balanseposter oppsummert

Konsern 30.09.20

Eiendeler Beløp i mnok	Virkelig verdi over totalresultat (OCI)	Virkelig verdi over resultat	Egenkapital-metoden	Historisk kost basis	Totalt
Konter og fordringer på sentralbanker				13	13
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				521	521
Netto utlån til og fordringer på kunder	14 925	1 553		9 079	25 557
Rentebærende verdipapirer		1 535			1 535
Finansielle derivater		108			108
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser		863			863
Eierinteresser i konsernselskaper					
Eierinteresser i TS og FKV			281		281
Varige driftsmidler				156	156
Utsatt skattefordel				16	16
Andre eiendeler				35	35
Sum eiendeler	14 925	4 058	281	9 820	29 084
Gjeld					
Innskudd fra kredittinstitusjoner				281	281
Innskudd fra kunder				17 749	17 749
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				6 878	6 878
Finansielle derivater		65			65
Ansvarlig lånekapital				251	251
Annen gjeld og forpliktelser				197	197
Sum gjeld		65		25 355	25 420

Note 2 Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter, kostnader og noteopplysninger.

I årsregnskapet for 2019 er det redegjort nærmere for kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper i note 3.

Tap på utlån og garantier

Bankens regnskap skal gi et rettviseende bilde, også når det gjelder bankens tapsavsetninger.

Tapsavsetningene gjenspeiler som beskrevet i prinsippnotene over forventet kredittap (ECL). Ved vurdering av forventet kredittap er det tatt høyde for de aktuelle forholdene som vi var kjent med på rapporteringstidspunktet for Q3 2020, og forventningene til den økonomiske utviklingen fremover.

Situasjonen med koronaepidemien har skapt og skaper stor usikkerhet om de økonomiske forholdene og utsiktene. Det er likevel klart at Norge, er rammet av et økonomisk tilbakeslag som følge av korona, men noe svakere enn antatt tidligere på året.

Målingen av nedskrivningen for forventet kredittap i den generelle tapsmodellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Kredittforverringen måles ved utviklingen i økonomisk PD. Økonomisk PD er bankens beste vurdering av kundens misligholdsrisiko. Banken definerer at en vesentlig grad av kredittforverring inntreffer når kundens PD har økt med over

150 % til et PD-nivå over 0,60 %. I tillegg anses kredittrisikoen å være vesentlig økt når en konto er i overtrekk eller har restanse på 30 dagers varighet eller mer. Kritiske estimater for vesentlig økt kredittrisiko har historisk sett hatt god støtte i resultater fra validering av kreditt-modeller i SpareBank 1 Alliansen og har for øvrig vært på nivå med det andre banker benytter i tilsvarende tapsmodeller.

Banken har også i Q3 gjennomgått bedrifts-markedsporteføljen med fokus på utsatte bransjer og enkeltengasjement for vurdering av økt kredittrisiko eller -forverring knyttet til det enkelte kundeengasjementet. Ved vurdering av økt kredittrisiko har banken i sin gjennomgang tatt hensyn til bransjerisiko, hvilken påvirkning de ulike offentlige tiltakspakkene har, samt hvordan dette påvirker forventet kredittap (ECL).

Lån til privatpersoner er også gjennomgått når de er misligholdt og senest etter 90 dager, eller dersom de har en særdeles dårlig betalingshistorikk.

Som følge av den økte usikkerheten som oppsto i mars i år endret banken scenariovektingen knyttet til tapsavsetninger fra 80-10-10 til 75-15-10 hvor 1 er forventningsscenarioet, 2 er nedside scenarioet og 3 er oppside scenarioet i Q1 2020. Det er ikke gjort endringer på scenariovektingen i Q3 2020.

Effekten av endring i scenariovektingen i Q1 2020 var en økt tapsavsetning på 11 mnok tilsvarende per Q3 2020 se note 7 og sensitivitetsanalyse.

Banken har ikke endret PD og LGD baner for utlånsporteføljen.

Note 3 Segmentinformasjon

Segmentrapporteringen er inndelt slik banken rapporterer og følger opp internt av ledelsen og styret.

Konsernelimineringer og resultat fra datterselskap og FKV/TS fremkommer sammen med ufordelt virksomhet i egen kolonne.

Banken rapporterer to driftssegmenter henholdsvis personmarked (PM) og bedriftsmarked (BM).

Konsern	30.09.20				30.09.19				31.12.19			
	PM	BM	Ufordelt	Totalt	PM	BM	Ufordelt	Totalt	PM	BM	Ufordelt	Totalt
Beløp i mnok												
Netto renteinntekter	180	153		333	180	138		318	246	188		434
Netto provisjonsinntekter	118	27	27	172	113	29	24	166	154	39	32	225
Andre driftsinntekter	32	12	39	83	50	18	20	88	55	23	29	107
Driftskostnader	167	41	35	243	167	40	29	236	232	57	42	330
Resultat før tap	163	151	31	345	177	145	14	336	223	194	20	437
Tap på utlån og garantier	7	40		47	5	11		15	5	8		13
Resultat før skatt	155	111	31	297	172	134	14	321	218	185	20	424
Brutto utlån til kunder	16 934	8 770		25 703	15 086	7 438		22 524	15 326	7 417		22 743
Tapsavsetninger på utlån	-34	-113		-147	-31	-79		-110	-31	-76		-107
Andre eiendeler			3 528	3 528			3 362	3 362			3 616	3 616
Sum eiendeler	16 900	8 657	3 528	29 084	15 055	7 359	3 362	25 775	15 295	7 341	3 616	26 252
Innskudd fra kunder	13 017	4 732		17 749	11 803	4 316		16 119	11 939	4 149		16 088
Annen gjeld og egenkapital			11 336	11 336			9 656	9 656			10 163	10 163
Sum gjeld og egenkapital	13 017	4 732	11 336	29 084	11 803	4 316	9 656	25 775	11 939	4 149	10 163	26 252

Note 4 Kapitaldekning

Banken følger EUs kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak CRD IV/CRR. Bankens kapitaldekning beregnes til enhver tid etter gjeldende regler og satser. Reglene baserer seg på tre pilarer som skal sikre at finansforetak har kapital som samsvarer med deres risiko:

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 2: Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging

Pilar 3: Krav til offentliggjøring av informasjon

Kapitaldekningen beregnes basert på et risikovektet beregningsgrunnlag. Banken benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

Kapitaldekningen beregnes på tre ulike nivåer basert på ulike kapitaldefinisjoner:

- Ren kjernekapitaldekning
- Kjernekapitaldekning (inkluderer fondsobligasjoner)
- Total kapitaldekning (inkluderer ansvarlig lån)

Gjeldende krav til ren kjernekapitaldekning består av minstekravet på 4,5 %, samt bevaringsbuffer 2,5 %, systemrisikobuffer 3,0 % og motsyklisk buffer 1,0⁵ % til sammen er bufferkravene på 6,5 %. Minstekravet til ren kjernekapitaldekning er per 30.09.20 på 11,0 %, kjernekapitaldekning på 12,5 % og kapitaldekning på 14,5 %. I tillegg har Finanstilsynet

fastsatt et individuelt Pilar II krav for banken på 2,2 %.

Utbytte for 2019 ble som følge av korona-situasjonen endret etter opprinnelig forslag fra styret med 25 % fra 7,80 nok per egenkapitalbevis til 5,80 nok per egenkapitalbevis. Utbytte for 2019 ble vedtatt redusert på ordinært representant-skapsmøte 26. mars 2020, og utbetalt 6. april 2020. Fjerde kvartals- og årsregnskapet for 2019 er ikke omarbeidet. Effekten av redusert utbytte er en bedring av kapitaldekningen med ca 22 mnok eller 0,13 % poeng forholdsmessig konsolidert og 0,16 % poeng for morbanken beregnet på 31.12.19 tall.

Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i foretak i samarbeidende grupper ref. Finansforetaksloven § 17-13. Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i:

1. SB1 Boligkreditt AS
2. SB1 Næringskreditt AS
3. SB1 Kredittkort AS
4. SB1 Finans Midt Norge AS
5. BN Bank ASA

Bankens investering i datterselskap faller inn under størrelsesunntaket i forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpassing av CRR/CRD IV § 17. Det utarbeides derfor ikke kapitaldekning på konsolidert nivå.

Kapitaldekning forholdsmessig konsolidert

Beløp i mnok	30.09.20	30.09.19	31.12.19
Ansvarlig kapital			
Ren kjernekapital	3 271	3 057	3 144
Kjernekapital	3 420	3 218	3 307
Ansvarlig kapital	3 747	3 549	3 634
Beregningsgrunnlag	19 359	18 766	17 419
Kapitaldekning			
Ren kjernekapitaldekning	16,9 %	16,3 %	18,0 %
Kjernekapitaldekning	17,7 %	17,2 %	19,0 %
Kapitaldekning	19,4 %	18,9 %	20,9 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio (LR))	7,9 %	8,2 %	8,4 %

5 Det motsykliske kapitalbufferkravet er redusert fra 2,5 % til 1,0 % fra 13.03.20.

Kapitaldekning for morbanken uten forholdsmessig konsolidering

Beløp i mnok	Morbank		
	30.09.20	30.09.19	31.12.19
Kjernekapital			
Eierandelskapital	1 090	1 090	1 090
Overkursfond	98	98	98
Hybridkapital (fondsobligasjon)	100	100	100
Utjevningfond	333	333	396
Sparebankens fond	1 643	1 643	1 646
Annen egenkapital	224	63	16
Balansført egenkapital	3 488	3 327	3 346
Balansført egenkapital som ikke inngår i ren kjernekapital	-109	-112	-89
Hybridkapital (fondsobligasjoner) inkludert i bokført egenkapital	-100	-100	-100
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-2	-1	-1
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-603	-599	-584
Ren kjernekapital	2 674	2 515	2 572
Fondsobligasjoner	100	100	100
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-3	-3	-3
Kjernekapital	2 771	2 611	2 669
Ansvarlig lånekapital	251	251	251
Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-6	-6	-6
Ansvarlig kapital	3 015	2 856	2 914
Risikovektet beregningsgrunnlag			
Kreditrisiko	14 428	12 751	12 737
Operasjonell risiko	1 130	1 049	1 130
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	55	19	21
Totalt beregningsgrunnlag	15 612	13 820	13 887
Kapitaldekning			
Ren kjernekapitaldekning	17,1 %	18,2 %	18,5 %
Kjernekapitaldekning	17,7 %	18,9 %	19,2 %
Kapitaldekning	19,3 %	20,7 %	21,0 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio (LR))	9,4 %	9,9 %	10,1 %
Bufferkrav			
Beløp i mnok	30.09.20	30.09.19	31.12.19
Bevaringsbuffer	390	345	347
Motsyklisk buffer	156	276	347
Systemrisikobuffer	468	415	417
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	1 015	1 036	1 111
Minimumskrav til ren kjernekapital	703	622	625
Tilgjengelig ren kjernekapital	957	856	836
Spesifikasjon av risikovektet kreditrisiko			
Beløp i mnok	30.09.20	30.09.19	31.12.19
Lokale og regionale myndigheter	48	38	49
Institusjoner	158	215	253
Foretak	1 492	1 409	1 325
Massemarked	2 292	1 722	1 746
<i>Pantesikkerhet i eiendom:</i>			
- Pantesikkerhet i boligeiendom	6 503	5 797	5 826
- Pantesikkerhet i næringseiendom	3 180	2 871	2 804
Forfalte engasjementer	97	94	107
Obligasjoner med fortrinnsrett	74	54	46
Andeler i verdipapirfond	9	8	9
Egenkapitalposisjoner	395	364	375
Øvrige engasjementer inkl utsatt skatt	178	181	197
Sum kreditrisiko	14 428	12 751	12 737

Note 5 Utlån til og fordringer på kunder

Morbank			Konsern			
31.12.19	30.09.19	30.09.20	Utlån fordelt på sektor og næring Beløp i mnok	30.09.20	30.09.19	31.12.19
315	310	308	Primærnæringer	308	310	315
256	286	268	Bygg og anlegg	268	286	256
386	388	347	Varehandel, hotell og restaurant	347	388	386
149	138	157	Transport og kommunikasjon	157	138	149
3 983	3 914	4 872	Eiendomsdrift	4 852	3 890	3 960
1 517	1 489	1 731	Eiendomsdrift borettslag	1 731	1 489	1 517
437	481	522	Tjenesteytende næring	522	481	437
207	266	296	Finansiell og offentlig sektor	296	266	207
395	381	417	Øvrige næringer	417	381	395
7 644	7 654	8 916	Sum næring	8 896	7 630	7 621
15 121	14 893	16 808	Personmarked	16 808	14 893	15 121
22 766	22 547	25 724	Brutto utlån og fordringer på kunder	25 703	22 524	22 743
107	110	147	Tap på utlån til amortisert kost	147	110	107
7	6	10	Tap på på utlån til FVOCI	10	6	7
-7	-6	-10	Verdiendringer utover tapsnedskrivninger	-10	-6	-7
22 658	22 437	25 578	Netto utlån og fordringer på kunder	25 557	22 413	22 635
7 657	7 492	9 100	herav utlån til amortisert kost	9 079	7 468	7 634
15 001	14 945	16 478	herav utlån til virkelig verdi	16 478	14 945	15 001
22 766	22 547	25 724	Sum brutto utlån	25 703	22 524	22 743
9 029	8 892	9 722	Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt	9 722	8 892	9 029
798	694	860	Lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt	860	694	798
32 593	32 133	36 306	Brutto utlån inkl. kredittforetak	36 285	32 109	32 570

Banken benytter et klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i næringsporteføljen. Mislighold defineres som overtrekk/restanse over 90 dager, eller når det finnes objektive bevis på hendelser som tilsier mislighold hos kunden. Det beregnes en misligholdsansynlighet for hver bedriftskunde basert på historiske regnskapsdata og anmerkningshistorikk. Tilsvarende for privatkunder, og da med utgangspunkt i

likningstall og anmerkningshistorikk. Bankens har ni klasser for friske engasjement, basert på misligholdsansynligheten til hver kunde, samt to egne klasser for misligholdte og nedskrevne engasjement.

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Kredittkvalitet i utlånsporteføljen

Konsern	30.09.20				30.09.19				31.12.19			
Brutto utlån Beløp i mnok	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Inngående balanse	21 406	1 141	195	22 743	20 148	1 153	134	21 434	20 148	1 153	134	21 434
Overført til trinn 1	361	-355	-5	0	433	-430	-2	0	454	-438	-17	0
Overført til trinn 2	-389	397	-8	0	-583	592	-9	0	-574	582	-8	0
Overført til trinn 3	-75	-29	105	0	-15	-59	74	0	-19	-102	121	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	10 968	132	12	11 112	7 702	298	8	8 008	10 501	301	39	10 842
Netto økning/ reduksjon i saldo eksisterende lån	-1 541	-66	-13	-1 620	-1 334	-46	-9	-1 389	-1 758	-85	-40	-1 883
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-6 213	-268	-45	-6 526	-5 312	-188	-24	-5 524	-7 346	-270	-28	-7 643
Konstaterte tap			-4	-4	-0,3		-5	-5	-0,3	-0,2	-6	-7
Utgående balanse	24 516	951	236	25 703	21 038	1 319	166	22 524	21 406	1 141	195	22 743
herav utlån til amortisert kost				9 196				7 551				7 606
herav utlån til virkelig verdi				16 507				14 972				15 137

Note 6 Overføring av finansielle eiendeler

Banken overfører utlån gjennom salg av kundens boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS eller lån til næringseiendom til SpareBank 1 Næringskreditt AS.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1 Alliansen og er sam-lokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 4,7 (4,6) % per utgangen av kvartalet. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt AS har en rating på Aaa fra Moody's.

SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan Sparebanken Telemark overføre utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Og som en del av Sparebanken Telemarks finansieringsstrategi er det overført utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS for 9.722 (8.892) mnok. Det er overført lån og kreditter til en verdi av 693 (479) mnok hittil i 2020.

Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 % (60 % på kreditter) på salgstidspunktet.

Gjennomsnittlig LTV for de overførte lånene fra Sparebanken Telemark er på ca 53 (54) %.

Soliditet

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkl krav til bufferkapital og Pilar II beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har

interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,4 %.

Boligkreditt hadde ved kvartalsskiftet 24,0 % ansvarlig kapital, hvorav 19,8 % er ren kjernekapital.

Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Banken har en eierandel på 4,4 (5,5) % per utgangen av kvartalet. Obligasjonene til SpareBank1 Næringskreditt AS har en Aaa rating fra Moody's. Banken har overførte lån og kreditter til SpareBank 1 Næringskreditt AS for 860 (694) mnok ved utgangen av kvartalet. Det er overført lån og kreditter til en verdi av 61 (-107) mnok hittil i 2020.

De overførte lånene må ha en LTV på under 60 % på salgstidspunktet. Gjennomsnittlig LTV for de solgte lånene fra Sparebanken Telemark er på om lag 36 (34) %.

SpareBank 1 Næringskreditt AS hadde ved årsskiftet 20,3 % kapitaldekning, hvor alt er ren kjernekapital.

Sammenholdt med den svært lave risikoprofilen i selskapet har banken vurdert det som usannsynlig at det blir innkalt kapital i henhold til denne avtalen og har valgt å ikke holde noen reserver for dette.

For mer informasjon vedrørende avtalene se note 8 i årsregnskapet for 2019.

Note 7 Tap på utlån, garantier m.v

Tabellene i denne noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre se note 5.

Periodens kostnadsførte tap på utlån og garantier

Beløp i mnok	Konsern		
	Q3 2020	Q3 2019	2019
Endringer i IFRS 9 nedskrivninger	30,8	4,6	8,5
Effekt endret scenariovekting	12,0		
Konstatert tap med tidligere nedskrivninger	7,2	13,0	7,4
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-3,8	-1,8	-2,3
Andre korreksjoner/amortisering av nedskrivninger	1,3	-0,3	-0,5
Sum tap på utlån og garantier	47,5	15,4	13,0

Avsetning tap på utlån og garantier

Tap på utlån og garantier	Konsern			
	31.12.19	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbet. tidl. konstatert	30.09.20
Beløp i mnok				
Avsetning til tap amortisert kost bedriftsmarkedet	83,8	34,9	-2,2	116,4
Avsetning til tap amortisert kost personmarkedet	31,2	8,8	-0,5	39,5
Avsetning til tap virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	6,7	2,9		9,6
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	121,7	46,6	-2,7	165,5
Presentert som:				
Eiendeler : Avsetning til tap på utlån som reduksjon av eiendelen	107,2	42,3	-2,7	146,7
Gjeld: Avsetning til tap som økning av forpliktelsen	7,8	1,3		9,2
Utvidet resultat: Virkelig verdi justering av tap	6,7	2,9		9,6

Tap på utlån og garantier	Konsern			
	31.12.18	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbet. tidl. konstatert	30.09.19
Beløp i mnok				
Avsetning til tap amortisert kost bedriftsmarkedet	83,1	5,6	-4,1	84,7
Avsetning til tap amortisert kost personmarkedet	30,4	3,3		33,6
Avsetning til tap virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	7,1	-0,6		6,5
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	120,6	8,3	-4,1	124,8
Presentert som:				
Eiendeler : Avsetning til tap på utlån som reduksjon av eiendelen	106,9	7,4	-4,1	110,2
Gjeld: Avsetning til tap som økning av forpliktelsen	6,6	1,5		8,1
Utvidet resultat: Virkelig verdi justering av tap	7,1	-0,6		6,5

Tap på utlån og garantier	Konsern			
	31.12.18	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbet. tidl. konstatert	31.12.19
Beløp i mnok				
Avsetning til tap amortisert kost bedriftsmarkedet	83,3	7,9	-7,4	83,8
Avsetning til tap amortisert kost personmarkedet	30,2	1,0		31,2
Avsetning til tap virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	7,1	-0,5		6,7
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	120,6	8,5	-7,4	121,7
Presentert som:				
Eiendeler : Avsetning til tap på utlån som reduksjon av eiendelen	106,9	7,7	-7,4	107,2
Gjeld: Avsetning til tap som økning av forpliktelsen	6,6	1,2		7,8
Utvidet resultat: Virkelig verdi justering av tap	7,1	-0,5		6,7

I det følgende presenteres balanseført avsetning totalt for porteføljen som omfattes av nedskrivningsreglene etter IFRS 9.

Tabellene under avstemmer inngående og utgående balanse per trinn.

Avstemmingsposter inkluderer:

- Bevegelser mellom trinn, hvilket forutsettes å skje før eventuell ny måling av tapsavsetning
- Nye utstedte lån, som reflekterer tapsavsetningen for nye

innregnede lån, inkludert utlån som tidligere er fraregnet som følge av endrede vilkår

- Utlån som er fraregnet reflekterer avsetning for utlån som er fraregnet i perioden, uten at det er nedskrevet som følge av kredittap, inkludert lån som er fraregnet som følge av endringer i vilkår
- Ny måling av tap inkluderer effekt av endringer i input eller forutsetninger i modellen, delvis tilbakebetalinger, opptrekk eksisterende kreditt og endringer i måling som følge av overføring mellom trinn.

Konsern	30.09.20				30.09.19				31.12.19			
Balanseført tapsavsetning	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Beløp i mnok												
Inngående balanse	38,8	26,5	56,4	121,7	30,8	30,4	59,4	120,6	30,8	30,4	59,4	120,6
Overført til (fra) trinn 1	8,5	-7,4	-1,1	0	9,3	-9,1	-0,3	0	18,5	-10,5	-8,1	0
Overført til (fra) trinn 2	-2,3	3,4	-1,2	0	-1,6	2,8	-1,2	0	-1,5	2,7	-1,2	0
Overført til (fra) trinn 3	-1,7	-1,9	3,6	0	-0,2	-2,6	2,8	0	-0,2	-3,8	4,0	0
Nye utstedte eller kjøpte utlån	23,3	2,8		26,1	10,7	6,6	0,5	17,9	16,6	5,1	1,0	22,7
Netto økning/reduksjon i måling av tap	-8,3	10,5	32,1	34,3	-9,7	8,8	4,1	3,2	-18,2	8,6	9,9	0,4
Utlån som har blitt fraregnet	-8,2	-4,1	-1,5	-13,8	-4,9	-4,0	-3,8	-12,8	-7,3	-6,1	-4,4	-17,8
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)			-2,7	-2,7			-4,1	-4,1			-4,2	-4,2
Utgående balanse	50,0	29,7	85,8	165,5	34,3	32,9	57,6	124,8	38,8	26,5	56,4	121,7
herav bedriftsmarkedet	38,9	11,8	65,1	115,8	27,1	14,9	42,7	84,7	31,5	9,1	42,6	83,1
herav personmarkedet	11,1	17,9	20,7	49,7	7,3	18,0	14,8	40,1	7,3	17,3	13,9	38,5

Sensitivitetsanalyse tapsmodell

Modellen beregner nedskrivning på engasjementer for 3 ulike scenarier hvor sannsynligheten for at det enkelte scenariet inntreffer vektet. Basisscenario (forventet) for IFRS 9-beregningene bygger i hovedsak på referansebanen i Pengepolitisk rapport fra Norges Bank og inneholder forventninger om makroøkonomiske faktorer som arbeidsledighet, BNP-vekst, rentenivå, boligpriser mv. En 10 %-poengs reduksjon i sannsynlighet for forventet scenariet og tilsvarende 10 %-poengs økning i sannsynlighet for

nedsidescenario resulterer i økte tapsavsetninger på ca 11 mnok, hvilket illustrerer sensitiviteten ved en moderat forverring i nasjonale og/eller regionale makroøkonomiske faktorer.

I forbindelse med koronasituasjonen har banken endret scenarievekten med 5 %-poengs reduksjon i sannsynlighet for forventet scenariet og tilsvarende 5 %-poengs økning i sannsynlighet for nedsidescenario. Anvendt vektning vekting på 75-15-10. Avsetningen har effekter som vist under.

Sensitivitetsanalyse tapsmodell	BM	PM	Total
Beløp i mnok			
ECL i forventetscenarioet	95,8	38,4	134,2
ECL i nedsidescenarioet	235,7	120,5	356,1
ECL i oppsidescenarioet	78,9	26,3	105,3
ECL med anvendt scenarievæking 75/15/10 %	115,1	49,5	165,5
ECL med alternativ scenarievæking 80/10/10 %	108,1	45,4	153,5
ECL med alternativ scenarievæking 70/20/10 %	122,1	53,6	175,7

Note 8 Finansielle derivater

Generell beskrivelse

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater presentert som eiendeler og gjeld, samt nominelle verdier av kontraktsvolumet. Positiv markedsverdi av kontrakter blir presentert som eiendel, mens negativ markedsverdi blir presentert som gjeld. Kontraktsvolumet viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler og gjeld, og er grunnlaget for måling av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Derivatforretningene er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens likviditets-portefølje og bankens innlån i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettede aktiviteter. Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som «virkelig verdisikring» i henhold til IFRS 9.

Virkelig verdisikring

Banken har gjennomført verdisikring av fastrente-innlån med en balanseverdi på 1.100 mnok. Innlånene sikres 1:1 gjennom eksterne kontrakter hvor det er samsvar mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og -forretningen. Banken utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og -instrumentet er effektivt. Totalt er tre innlån sikringsbokført per 30.09.20.

Alle rentebytteavtalene er basert på observerbare markedspriser. Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Virkelig verdi sikring Beløp i mnok	Konsern		
	Q3 2020	Q3 2019	31.12.19
Netto resultatføring på sikringsinstrumentene	-69,7	-4,6	0,5
Netto resultatføring på sikringsobjektene	70,1	4,6	-0,5
Sum virkelig verdi sikringer	0,3	-0,0	-0,0
Akkumulert sikringsjusteringer på sikringsobjektene	73,4	7,0	2,0

Konsern Beløp i mnok	30.09.20			30.09.19			31.12.19		
	Kontraks- sum	Virkelig verdi		Kontraks- sum	Virkelig verdi		Kontraks- sum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forplikt.		Eiendeler	Forplikt.		Eiendeler	Forplikt.
Rentebytteavtale - sikring av kunderelaterte avtaler til virkelig verdi over resultatet	1 458		65	1 633	17	14	1 833	11	5
Rentebytteavtale - sikring av rentepapirer	10			60	1	1	60		1
Rentebytteavtale - sikring av virkelig verdi av fastrenteinnlån	1 100	108		800	36		1 100	21	
Totalt renteinstrumenter	2 568	108	65	2 493	53	15	2 993	32	6

Note 9 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at konsernet misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån.

Bankens likviditetsrisiko avdekkes gjennom bankens likviditetsreserve/buffer. Hovedmålet for banken er å opprettholde bankens overlevelsessevne i en normalsituasjon, uten ekstern funding i 12 måneder. I tillegg skal banken overleve minimum 90 dager i en «stor stress» situasjon der man ikke har tilgang på

funding fra kapitalmarkedet. Banken har en daglig styring etter ovennevnte mål. I tillegg er det etablert en beredskapsplan for håndtering av likviditetskriser.

Gjenværende restløpetid på bankens langsiktige finansiering var ved utgangen av kvartalet på 2,8 (2,8) år.

LCR var 144 (137) % ved utgangen av kvartalet og gjennomsnittlig LCR var 155 (158) % per Q3 2020.

Note 10 Netto renteinntekter

Morbank			Beløp i mnok	Konsern		
2019	Q3 2019	Q3 2020		Q3 2020	Q3 2019	2019
			Renteinntekter			
16	11	7	Renter av utlån til kredittinstitusjoner til amortisert kost	7	11	16
292	211	221	Renter av utlån til kunder til amortisert kost	220	209	291
414	299	290	Renter av utlån til kunder til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader	290	299	414
722	521	517	Sum renteinntekter effektiv rentes metode (amortisert kost)	517	519	721
47	35	35	Renter av utlån til kunder med fastrente	35	35	47
23	16	18	Renter av verdipapirer til virkelig verdi	18	16	23
70	51	53	Sum renteinntekter, øvrige	53	51	70
792	571	570	Sum renteinntekter	570	570	791
			Rentekostnader			
3	2	2	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	2	2	3
204	142	133	Renter på innskudd fra kunder	133	140	203
131	93	88	Renter på utstedte verdipapirer	88	93	131
9	6	6	Renter på ansvarlig lånekapital	6	6	9
13	10	9	Krisefonds - og sikringsfondsavgift	9	10	13
359	253	237	Sum rentekostnader	237	251	357
434	318	333	Netto renteinntekter	333	318	434

Note 11 Netto resultat fra finansielle investeringer

Morbank			Beløp i mnok	Konsern		
2019	Q3 2019	Q3 2020		Q3 2020	Q3 2019	2019
			Provisjonsinntekter			
4	3	3	Garantiprovisjon	3	3	4
9	7	8	Verdipapiromsetning og forvaltning	8	7	9
40	30	32	Forsikringstjenester	32	30	40
70	53	49	Betalingsformidling	49	53	70
			Provisjonsinntekter eiendomsmegling	27	24	32
12	8	10	Andre provisjonsinntekter	10	8	12
136	101	101	Sum provisjonsinntekt ekskl. kredittforetak	129	124	168
71	52	56	Provisjonsinntekter fra SB1 Boligkreditt ¹⁾	56	52	71
5	4	1	Provisjonsinntekter fra SB1 Næringskreditt ¹⁾	1	4	5
76	55	57	Sum provisjonsinntekt fra kredittforetak	57	55	76
212	156	159	Sum provisjonsinntekt	186	180	244
			Provisjonskostnader			
18	13	12	Betalingsformidling	12	13	18
1	0	2	Andre gebyrer og provisjonskostnader	2	0	1
19	14	14	Sum provisjonskostnader	14	14	19
193	142	145	Netto provisjonsinntekter	172	166	225
			Andre driftsinntekter			
3	2	2	Leieinntekter faste eiendommer	2	2	3
		7	Gevinst ved salg av eiendom	7		
			Andre inntekter eiendomsmegling	17	11	18
0,4	0,3	0,1	Andre driftsinntekter	0,1	0,3	0,4
3	2	9	Sum andre driftsinntekter	26	13	21
196	145	154	Netto provisjons- og andre inntekter	198	179	247

1) Banken mottar provisjonsinntekter for overførte lån og kreditter fra SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt inntil de er nedbetalt av lånekunden. Provisjonen beregnes hver måned av akkumulert saldo på overførte lån og kreditter, og provisjonsraten er en andel av den margin som kredittforetakene har på sine lån og kreditter.

Note 12 Netto resultat fra finansielle investeringer

Morbank			Beløp i mnok	Konsern		
2019	Q3 2019	Q3 2020		Q3 2020	Q3 2019	2019
15	11	14	Utbytte fra aksjer	14	11	15
2	2	2	Utbytte fra datterselskap			
52	52	18	Utbytte/resultatandel fra FKV og TS	42	62	64
53	53	19	Netto resultat fra eierinteresser	42	62	64
-1,8	-0,5	-1,8	Netto resultat fra obligasjoner og sertifikater	-1,8	-0,5	-1,8
0,0	0,0	-0,3	Netto verdiendring på sikrede obligasjoner og derivater	-0,3	0,0	0,0
0,0	-0,5	-3,5	Netto verdiendring på sikrede fastrente utlån og derivater	-3,5	-0,5	0,0
0,0	-0,4	-3,8	Netto resultat fra finansielle derivater	-3,8	-0,4	0,0
0,3	0,1	0,1	Realiserte instrumenter vurdert til virkelig verdi	0,1	0,1	0,3
7,9	2,8	6,9	Verdiendring av instrumenter vurdert til virkelig verdi	6,9	2,8	7,9
8,2	2,9	7,0	Netto resultat fra aksjer, egenkapitalbevis og andeler	7,0	2,9	8,2
75	66	35	Sum netto resultat fra finansielle investeringer	57	75	86

Note 13 Klassifisering og måling av finansielle instrumenter

Tabellene i denne noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre, se note 5.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Tabellene under viser klassifisering av finansielle instrumenter i:

Kategori 1	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat
Kategori 2	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat, bestemt regnskapsført til virkelig verdi
Kategori 3	Finansielle derivater som sikringsinstrumenter
Kategori 4	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost inkludert forpliktelse som er utpekt som sikringsobjekter

Finansielle instrumenter innregnet til amortisert kost (kategori 4)

Bankens utlån og innlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Overføringer av blant annet innlån til en annen part vil kreve godkjenning fra den enkelte kunde. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kredittpåslag for disse utlånene er ikke endret. Samme margin ville blitt lagt til grunn for nye utlån på balansedagen.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, innskudd fra kredittinstitusjoner, ansvarlig lånekapital og fondsobligasjon er vurdert til amortisert kost, og har etter bankens vurdering en rimelig tilnærming til virkelig verdi.

Konsern

30.09.20 Beløp i mnok	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Totalt
Eiendeler					
Kontanter og fordringer på sentralbanker				13	13
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				521	521
Netto utlån til og fordringer på kunder	14 925	1 553		9 079	25 557
Rentebærende verdipapirer	1 535				1 535
Finansielle derivater			108		108
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	863				863
Sum eiendeler	17 323	1 553	108	9 612	28 596
Gjeld					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner				281	281
Innskudd fra og gjeld til kunder				17 749	17 749
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				6 878	6 878
Finansielle derivater	65				65
Ansvarlig lånekapital				251	251
Sum gjeld	65			25 158	25 223
30.09.19					
Beløp i mnok	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Totalt
Eiendeler					
Kontanter og fordringer på sentralbanker				17	17
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				854	854
Netto utlån til og fordringer på kunder	13 257	1 688		7 468	22 413
Rentebærende verdipapirer	1 143				1 143
Finansielle derivater			53		53
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	843				843
Sum eiendeler	15 243	1 688	53	8 340	25 324
Gjeld					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner				150	150
Innskudd fra og gjeld til kunder				16 119	16 119
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				5 606	5 606
Finansielle derivater	15				15
Ansvarlig lånekapital				251	251
Sum gjeld	15			22 126	22 141
31.12.19					
Beløp i mnok	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Totalt
Eiendeler					
Kontanter og fordringer på sentralbanker				19	19
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 061	1 061
Netto utlån til og fordringer på kunder	13 269	1 732		7 634	22 635
Rentebærende verdipapirer	1 196				1 196
Finansielle derivater			32		32
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	840				840
Sum eiendeler	15 306	1 732	32	8 715	25 784
Gjeld					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner				150	150
Innskudd fra og gjeld til kunder				16 088	16 088
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				6 058	6 058
Finansielle derivater	6				6
Ansvarlig lånekapital				251	251
Sum gjeld	6			22 547	22 553

Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter:

Nivå 1: Verdsettes ved bruk av noterte priser i aktive markeder.

Nivå 2: Verdsettelse ved bruk av observerbare markedsdata.

Nivå 3: Verdsettelse på annen måte enn basert på observerbare markedsdata.

Tabellene i denne noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre (se note 5).

Konsern	30.09.20				30.09.19				31.12.19				
	Beløp i mnok	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Eiendeler													
Finansielle eiendeler til virkelig													
-Fastrenteutlån			1 553	1 553			1 688	1 688			1 732	1 732	
-Rentebærende verdipapirer		1 535		1 535	1 143		1 143		1 196			1 196	
-Derivater		108		108	53		53		32			32	
-Boliglån til virkelig verdi over OCI			14 925	14 925			13 257	13 257			13 269	13 269	
-Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	47	19	797	863	46	14	783	843	49	15	777	840	
Sum eiendeler til virkelig verdi	47	1 661	17 275	18 984	46	1 210	15 728	16 984	49	1 243	15 778	17 070	
Forpliktelser													
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet													
-Derivater		65		65		15		15		6		6	
Sum forpliktelser til virkelig verdi		65		65		15		15		6		6	

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige og disse prisene representerer faktiske og regelmessige markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked beregnes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der de er tilgjengelig og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument vurderes å være observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. Dersom én eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå

3. Verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter i nivå 2 og 3 inkluderer:

- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.
- Virkelig verdi av sertifikater og obligasjoner (eiendeler og forpliktelser) er beregnet som nåverdien av fremtidig kontantstrøm basert på en avkastningskurve sammensatt av observerbar rentekurve og en indikert kredittspread på utsteder fra Nordic Bond Pricing eller anerkjente meglerhus.
- Virkelig verdi av fastrenteutlån til kunder er beregnet som nåverdien av avtalte kontantstrømmer diskontert med en observerbar rentekurve med tillegg for et beregnet markedsplåslag.
- Virkelig verdi av boliglån med flytende rente blir estimert basert på pålydende saldo og forventet tap.

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3:

Verdiendringer på instrumenter i nivå 3 Beløp i mnok	Fastrenteutlån	Boliglån til virkelig verdi over OCI	Aksjer, ek-bevis og andeler	Total
Balansført verdi 31.12.19	1 732	13 269	777	15 778
Netto gevinst/tap (-) gjennom året	61	-5	5	60
Investeringer i perioden			16	16
Salg i perioden (til bokført verdi)			-1	-1
Netto volumendring i perioden	-240	1 661		1 421
Balansført verdi 30.09.20	1 553	14 925	797	17 275

Note 14 Andre eiendeler

Morbank			Beløp i mnok	Konsern		
31.12.19	30.09.19	30.09.20		30.09.20	30.09.19	31.12.19
			Kundefordringer	22	19	15
11	10	3	Opptjente ikke mottatte inntekter	1	8	11
6	1	2	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	2	4	7
8	4	8	Annet	10	6	10
25	15	13	Sum andre eiendeler	35	38	42

Note 15 Innskudd fra kunder

Tabellene i denne noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av innskudd fra døtre.

Disse tilhører sektor omsetning/drift eiendommer. Følgende innskudd fra døtre som er eliminert i konsern: 30.09.20: 34 mnok; 30.09.19: 31 mnok; 31.12.19: 32 mnok.

Beløp i mnok	Konsern		
	30.09.20	30.09.19	31.12.19
Innskudd fordelt på sektor og næring			
Primærnæringer	101	113	107
Bygg og anlegg	386	262	358
Varehandel, hotell og restaurant	600	445	436
Transport og kommunikasjon	203	228	208
Eiendomsdrift	1 060	1 102	933
Eiendomsdrift borettslag	258	213	205
Tjenesteytende næring	1 492	1 349	1 361
Finansiell og offentlig sektor	549	505	555
Øvrige næringer	226	328	324
Sum næring	4 874	4 545	4 487
Personmarked	12 874	11 574	11 601
Sum innskudd fra kunder	17 749	16 119	16 088

Note 16 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Finansielle innlån

	Konsern					
	30.09.20		30.09.19		31.12.19	
Beløp i mnok	Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi	Pålydende verdi	Bokført verdi
Lån fra kredittinstitusjoner herunder F-lån fra Norges Bank	250	250	150	150	150	150
Obligasjonsgjeld	6 762	6 878	5 551	5 606	6 015	6 058
Sum rentebærende verdipapirer	7 012	7 128	5 701	5 756	6 165	6 208
Gjennomsnittlig rente finansielle innlån	1,8 %		2,2 %		2,3 %	

Endring i finansielle innlån

	Konsern			
	30.09.20	Emittert/ utvidet i 2020	Forfalt/ innløst i 2020	31.12.19
Beløp i mnok				
Lån fra kredittinstitusjoner inkl. F-lån fra Norges Bank, nominell verdi	250	100		150
Obligasjonslån, nominell verdi	6 762	1 600	853	6 015
Påløpte renter	31			25
Verdijusteringer	86			18
Sum finansielle innlån, pålydende verdi	7 128	1 700	853	6 208

Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Note 17 Ansvarlig lånekapital

Tidsbegrenset ansvarlig obligasjonslån

	Konsern		
	30.09.20	30.09.19	31.12.19
Beløp i mnok			
FRN ansvarlig obligasjonslån 2016/2021 med innløsningsrett for utsteder	150	150	150
FRN ansvarlig obligasjonslån 2017/2022 med innløsningsrett for utsteder	50	50	50
FRN ansvarlig obligasjonslån 2018/2023 med innløsningsrett for utsteder	50	50	50
Påløpte renter	0,7	1,1	1,2
Verdijusteringer	-0,2	-0,3	-0,3
Sum ansvarlig lån, tidsbegrenset	251	251	251
Gjennomsnittlig rente ansvarlig lånekapital	2,6 %	3,3 %	3,5 %

Det er ikke utstedt nye ansvarlige lån i 2020. Det er ikke utarbeidet tall for morbank da de er identiske med konserntallene.

Note 18 Annen gjeld og forpliktelser

Morbank				Konsern		
31.12.19	30.09.19	30.09.20	Beløp i mnok	30.09.20	30.09.19	31.12.19
			Annen gjeld og forpliktelser			
8	8	9	Avsetning tap på garantier	9	8	8
25	15	20	Påløpte kostnader/mottatte, ikke opptjente inntekter	25	22	29
9	3	3	Leverandørgjeld	5	7	10
84	63	58	Betalbar skatt	60	65	86
24	21	24	Netto pensjonforpliktelse	24	21	24
4	4	3	Tidligere avsatte, ikke utbetalte gaver	3	4	4
10	33	26	Mellomværende kredittforetak	26	33	10
33	35	29	IFRS 16 Forpliktelser knyttet til leieavtaler	2	3	3
22	40	32	Annen gjeld	42	48	30
219	224	203	Sum annen gjeld og forpliktelser	197	212	204
			Andre forpliktelser			
1 667	1 684	1 978	Ubenyttede kreditter	1 978	1 684	1 667
308	313	360	Garantier	360	313	308
1 975	1 997	2 338	Sum andre forpliktelser	2 338	1 997	1 975
			Pantstillelser			
974	970	1 382	Verdipapirer	1 382	970	974
974	970	1 382	Sum pantstillelser	1 382	970	974

Pågående rettstvister

Banken er ikke involvert i rettstvister som innebærer avsetningsbehov for fremtidige forpliktelser.

Note 19 Egenkapitalbevisere og spredning av egenkapitalbevis

Det var 3.117 (3.200) egenkapitalsbevisere per 30.09.20.

	Antall	% av totalt antall ek-bevis
SPAREBANKSTIFTELSEN TELEMARKE GRENLAND	3 211 471	29,5 %
SPAREBANKSTIFTELSEN TELEMARKE HOLLA OG LUNDE	3 016 665	27,7 %
VPF EIKA EGENKAPITALBEVIS	488 878	4,5 %
MORGAN STANLEY & CO. INT. PLC.	300 095	2,8 %
DNB NOR BANK ASA	193 000	1,8 %
SKOGEN INVESTERING AS	139 230	1,3 %
SKATTUM INVEST AS	120 000	1,1 %
BABORD AS	118 378	1,1 %
BKK PENSJONSKASSE	100 000	0,9 %
PENSJONSORDNINGEN	70 000	0,6 %
CATILINA INVEST AS	67 559	0,6 %
MELESIO INVEST AS	65 709	0,6 %
FOR FUTURE INVEST AS	60 000	0,6 %
J.P. MORGAN BANK LUXEMBOURG S.A.	52 024	0,5 %
EWS STIFTELSEN	50 875	0,5 %
SPAREBANK 1 BV	50 351	0,5 %
DONATUS AS	47 210	0,4 %
PARETO INVEST AS	43 859	0,4 %
BRATSBERG BRYGGE INVEST AS	40 770	0,4 %
SOBER KAPITAL AS	40 184	0,4 %
Sum 20 største	8 276 258	75,9 %
Øvrige egenkapitalbevisere	2 622 372	24,1 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	10 898 630	100,0 %

Egenkapitalbevisbrøk Beløp i mnok	Morbank		
	30.09.20	30.09.19	31.12.19
Eierandelskapital	1 090	1 090	1 090
Overkursfond	98	98	98
Utjevningsfond ekskl utbytte og annen egenkapital	333	245	311
Sum egenkapitalbeviserens kapital	1 521	1 434	1 499
Sparebankens fond ekskl gaver og annen egenkapital	1 643	1 490	1 643
Sum samfunnsleid kapital	1 643	1 490	1 643
Egenkapital ekskl utbytte, gaver, hybridkapital og annen egenkapital	3 164	2 924	3 142
Eierandelsbrøk etter utbytte og gaver	48,1 %	49,0 %	47,7 %

Note 20 Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntrådt hendelser etter balansedagen som er av vesentlig betydning for det avlagte delårsregnskapet.

Organisasjonsnummer: 937 891 334
Telefon: 915 02610

post@sb1telemark.no
sb1telemark.no

Postboks 188, 3901 Porsgrunn

Storgata 117, 3921 Porsgrunn